

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน
เพื่อสร้างรายได้เสริมกลุ่มแม่บ้านปะกาติมาปูโระ
ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

โดย นางรัตนา ดือระซอ และ คณะ

ธันวาคม 2557

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน
เพื่อสร้างรายได้เสริมกลุ่มแม่บ้านปะกาติมาปุโระ
ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
คณะผู้วิจัย

1. นางรัตนา ดือระซอ	หัวหน้าโครงการ
2. นางแอสาะ นาลี	ทีมวิจัย
3. นางเรณูมาศ อินทร์บุญยา	ทีมวิจัย
4. นางนูรีฮัน ยียูโซ๊ะ	ทีมวิจัย
5. นางคอลีเยาะ หะยีเตะ	ทีมวิจัย
6. นางคอลีเยาะ แนนูแล	ทีมวิจัย
7. นางแวลีเมาะ เจะเลาะ	ทีมวิจัย
8. นางซียะ ดือแม	ทีมวิจัย
9. นางรอหมายีะ วานี	ทีมวิจัย
10. นางตีเมาะ มาสารี	ทีมวิจัย
11. นางกูเราะห์ มะมิง	ทีมวิจัย
12. นางยีชะห์ มะมิง	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การ เริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติ การจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเองและสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และ ให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ช่างราชการ หรือ กลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็น ว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “การวิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้ว อาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่ง ทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็น งานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตน ท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นเพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และ มีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิต ประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการ ดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงานเป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึง ได้ปรับปรุงแบบการเขียนรายงานให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาให้รูปแบบที่

นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหาศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

บทคัดย่อ

โครงการ“ศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ และ 3. เพื่อเสริมศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ

ขั้นตอนการดำเนินงาน มี 10 ขั้นตอนคือ 1. ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ 2. ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน 3. ประชุมสรุปบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ 4. ศึกษาข้อมูลศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน ในประเด็นกฎหมาย รูปแบบผลิตภัณฑ์ ประโยชน์การใช้งานผลิตภัณฑ์จักสานในพื้นที่ วัดดุติบที่มีในท้องถิ่นเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมา และการบริหารจัดการกลุ่ม 5. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มในเรื่องการผลิต การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดและการจัดการกลุ่ม 6. พัฒนาศักยภาพกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ 7. พัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีความสวยงาม หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม 8 ทดลองนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขาย และ 9. จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัย

ผลการดำเนินงาน 1) การบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสมาชิกทุกคนต้องช่วยกันทำ โดยมาทำร่วมกันทุกวันศุกร์ ด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ได้สวยงาม ประณีตและมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยวิธีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะและศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และ ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ด้านการตลาดเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องความมั่นคง กลุ่มก็เกิดจากการรวมกันของหญิงหม้ายที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ดังนั้นทางกลุ่มจึงมีโอกาสไปร่วมขายของในงานต่างๆ ด้านการจัดการ มีการกำหนดบทบาทซึ่งมีโครงสร้างรองรับคือมีประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิกของกลุ่ม ประชาสัมพันธ์ และการตลาด ทางกลุ่มยังมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานในแต่ละครั้ง มีการกำหนดกติการ่วมกัน มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง

แนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเริ่มจากการศึกษาข้อมูลศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน การอบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและประณีต วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฝีมือการทำจักสานให้กับสมาชิกในกลุ่มวิทยากร คือ คุณสมปอง อัดอินโหม่ง คุณสมปองแนะนำว่าไม่ที่จะสามารถนำมาสานได้ดีต้องเป็นไม้อ่อน

วิธีการสังเกต ก็คือมีสีเขียวและสีขาวปนคล้ายกับแป้ง จะไม่ค่อยมีใบ และหนาม วิธีการเลาไม้ไฟให้เป็นซีกเล็กๆ เพื่อง่ายต่อการสาน โดยจะให้ทางสมาชิกใช้มีดคัดเตอร์ นอกจากนี้สมาชิกยังมีการฝึกการทำลายชะลอม , ลายซิง , ลายพิกุล ลายสอง ลายสาม และการทำกุง เป็นต้น

การดำเนินการของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ ก่อให้เกิดผลดังนี้ 1) ได้องค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด 2) เกิดแหล่งเรียนรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสานให้กับนักเรียน นักศึกษาและกลุ่มคนสนใจ ได้สืบสานการทำจักสาน สมาชิกในกลุ่มมีการฝึกให้ลูกทำจักสาน 2) รายได้เสริม และ3) ได้องค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม

การพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นการเปิดพื้นที่ ให้สตรีมุสลิม ซึ่งมีบทบาทหลักในเรื่องการดูแลครอบครัว และลูก แต่เนื่องจากปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องความมั่นคง จึงเป็นโอกาสให้มีการรวมกลุ่มของสตรี บ้านปะกาลิมาปูโระ มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง ทั้งในเรื่องการพูด การเขียน การนำเสนอ มีความรอบคอบ มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีสติเพิ่มขึ้นมีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการวิจัยทั้งในเรื่องการเก็บข้อมูล การคิด วิเคราะห์ และร่วมกันในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน จนกระทั่งสามารถสร้างการยอมรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน มีโอกาสในการร่วมกิจกรรมอื่นๆของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสามารถตอบสนองในเรื่องรายได้ และความภาคภูมิใจในฐานะครูภูมิปัญญา ที่มีสืบทอดภูมิปัญญาในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	27
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	46
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	53
ภาคผนวก	55

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

บ้านปะการิมาปุโระ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 ของตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี อยู่ห่างตัวเมืองปัตตานี ประมาณ 10 กิโลเมตร และ อยู่ห่างถนนสายหลักคือจากถนนสายปัตตานี-ยะลา ประมาณ 4 กิโลเมตร กิโลเมตร เป็นกลุ่มบ้านเล็กๆ ที่มีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 43 หลังคาเรือน ด้วยสภาพพื้นที่อยู่ในบริเวณที่ลุ่ม และอยู่ใกล้กับแม่น้ำปัตตานี เมื่อถึงฤดูฝนก็จะประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังทุกปีและยาวนานถึง 4-5 เดือนประมาณเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านบ้านปะการิมาปุโระ จึงใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และฤดูกาล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การทำนาและปลูกพืชที่ให้ผลผลิตระยะสั้น ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด และ พืชผักสวนครัว โดยเฉพาะ อ้อยซึ่งมีรสชาติหวานอร่อยเป็นที่นิยม จะขายดีในส่วนเดือนรอมฎอน (เทศกาลถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม) จะมีแม่ค้ามารับซื้อถึงในหมู่บ้าน ส่วนพืชผักสวนครัวอื่น ๆ จะมีแม่ค้ามารับซื้อไปขายที่ตลาดในตัวเมืองปัตตานี เมื่อถึงช่วงฤดูฝนน้ำก็จะท่วมบริเวณบ้านเรือนและที่ทำกิน คนที่นี่ก็ใช้มีเรือลำเล็ก ๆ ในการสัญจรไปมาภายในและภายนอกชุมชน เมื่อประกอบอาชีพทางการเกษตรไม่ได้ กลุ่มผู้ชายก็จับสัตว์น้ำในแม่น้ำปัตตานีสำหรับกินในครัวเรือนและสำหรับขายเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ส่วนแม่บ้านก็ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการทำผลิตภัณฑ์จักสาน ได้แก่ กระดัง กระเชอ ตะกร้า ใส่ของ-ใส่ผัก และ เครื่องมือหาปลา ฯลฯ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่าที่ได้คิดค้นเพื่อสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ส่วนประชากรวัยแรงงานโดยเฉพาะคนวัยหนุ่มสาวที่ยังไม่มีครอบครัวหรือคนที่มีครอบครัวแล้วแต่ยังไม่มีลูก จะประกอบอาชีพรับจ้างโดยไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรมในตัวเมืองปัตตานี

กลุ่มจักสานบ้านปะการิมาปุโระ จัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนสิงหาคม 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ฟื้นฟูภูมิปัญญาการทำจักสาน 2. สร้างรายได้เสริม และ 3.สร้างความสามัคคีในกลุ่มสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มทั้งหมด 23 คน มาจากตัวแทนสตรีผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบฯอำเภอเมืองปัตตานี และกลุ่มแม่บ้านบ้านปะการิมาปุโระ จุดเริ่มต้นของกลุ่มนี้เกิดจากการรวมตัวของตัวแทนสตรีผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ฯ ของอำเภอเมืองปัตตานี จำนวน 6 คน โดยการนำของนางรัตนา ดือระซอ ซึ่งเป็นคนอยู่ในในพื้นที่บ้านปะการิมาปุโระ ได้จัดทำและเสนอโครงการอบรมการทำจักสานจากก้านมะพร้าวเสนอต่อโครงการกิจกรรมทางเลือกเพื่อเด็ก เด็กกำพร้า

เยาวชน สตรี สตรีหม้ายและผู้นำศาสนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Alternative Activity Research:AAR) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาจิตใจสตรีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ฯ ซึ่งการเสนอโครงการครั้งนั้นปรากฏว่าไม่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ ด้วยเหตุผลว่า การจัดทำโครงการยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องในชุมชน และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มสมาชิกกลุ่มให้ครอบคลุมกลุ่มแม่บ้านที่มีในพื้นที่เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงได้มีการกลับมาปรึกษากับผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะกาลิมปูโรและโต๊ะอิหม่าม ก็ได้รับความร่วมมือและประสานให้เกิดเวทีการจัดทำโครงการร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ผลจากการประชุมได้โครงการที่มาจากความต้องการร่วมของชุมชนคือโครงการทำจักสานที่ใช้วัตถุดิบที่มีในพื้นที่ โดยเฉพาะไม้ไผ่และก้านมะพร้าวเพื่อพัฒนาเป็นอาชีพเสริมแก่กลุ่มแม่บ้าน ซึ่งต่อยอดจากภูมิปัญญาของคนปะกาลิมปูโรที่ในอดีตทำจักสานเพื่อใช้ในครัวเรือนและทำเกษตรกรรม เมื่อได้โครงการที่ชัดเจนก็เสนอโครงการต่อโครงการ AAR เป็นครั้งที่ 2 และได้รับการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณจำนวน 5,000 บาท งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจำนวน 5,000 บาท ทางกลุ่มได้นำไปจัดทำกิจกรรมอบรมการทำจักสานจากก้านมะพร้าวและไม้ไผ่โดยครูภูมิปัญญาในพื้นที่และวิทยากรทหาร (ที่เข้ามาทำงานมวลชนในพื้นที่) ผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรม AAR ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งได้นำผลิตภัณฑ์จักสาน ได้แก่ เสวียนหม้อ(ที่รองกันหม้อ) ตะกร้าใส่ผลไม้ กระด้ง กระบุง และ ไม้กวาด ก้านมะพร้าวไปขายตามงานเทศกาลประจำจังหวัด เช่น งานชักพระที่อำเภอโคกโพธิ์ งานประชุมสรุปบทเรียนโครงการ AAR และ งานรณรงค์ราคาประหยัด ปรากฏว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มขายได้ ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความประณีตและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น และได้ใช้อาคารเก่าของโรงเรียนบ้านปะกาลิมปูโร เป็นที่ทำการกลุ่ม ดำเนินกิจกรรมกลุ่มทุกวันศุกร์ตั้งแต่เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

การดำเนินงานกลุ่มที่ผ่านมาพบว่า สามารถฟื้นฟูภูมิปัญญาการทำจักสานสู่สมาชิกกลุ่ม ขยายสู่เด็กนักเรียนระดับชั้นประถมของโรงเรียนบ้านปะกาลิมปูโรที่เข้ามาเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำผลิตภัณฑ์จักสานสมาชิกกลุ่มมีสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น เห็นได้จากความร่วมมือในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนมีความเข้าใจและเห็นใจสตรีผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบฯเพิ่มมากขึ้นจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งสามารถช่วยเยียวยาจิตใจสตรีผู้ได้รับผลกระทบฯได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงของนางรัตนา คือเธอที่หลังจากสามีเสียชีวิตจากเหตุการณ์ฯ ก็ปิดตัวเองอยู่แต่ในบ้านไม่รวมกิจกรรมกับคนในชุมชน มีความรู้สึกโดดเดี่ยวและอยู่ในภาวะซึมเศร้าตลอดเวลา แต่เมื่อได้มารวมกลุ่มและได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโครงการ ก็เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ มั่นใจและเห็นคุณค่าของตัวเองเพิ่มมากขึ้นที่

สามารถทำประโยชน์ต่อกลุ่มได้ ส่งผลให้กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ เป็นที่รู้จัก ได้รับการยอมรับและสนับสนุนงบประมาณเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลบาราเฮาะ จำนวน 15,000 บาท รวมทั้งเป็นเคยต้อนรับกลุ่มพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส ที่มาศึกษาดูงานเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์จักสาน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของกลุ่มยังไม่สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกกลุ่มได้ เนื่องจาก 2 สาเหตุสำคัญ คือ 1. สมาชิกกลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีรูปแบบที่หลากหลายเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเคยชินกับการทำผลิตภัณฑ์จักสานรูปแบบเดิม ๆ ที่เน้นประโยชน์การใช้งานในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีขนาดใหญ่ มีความทนทาน แต่ไม่สวยงามประณีตและหลากหลายรูปแบบการใช้งานตามความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน และ 2. สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ต่างมองหมายให้ประธานกลุ่มคือคุณรัตนา ดือระซอ เป็นคนดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่การประสานงบประมาณ จัดหาวิทยากร กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มทำผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง หาตลาดจำหน่ายสินค้า ทำบัญชี และดูแลเรื่องการเงินของกลุ่ม เพราะสมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจและยอมรับในความสามารถของประธานกลุ่ม และ คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีความรู้ความสามารถ เลยทำให้ไม่กล้าคิดและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม จากสภาพปัญหาดังกล่าว สมาชิกกลุ่มจึงได้มีการประชุมจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาทักษะ ยกระดับผลิตภัณฑ์จักสานให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ขายได้ราคา สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริม รวมทั้งฝึกทักษะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงได้

คำถามการวิจัย

แนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร?

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมปูโระ
3. เพื่อเสริมศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ

กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกกลุ่มสตรีจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ จำนวน 23 คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ
2. ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน
3. ประชุมสรุปบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ
4. ศึกษาข้อมูลศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน ในประเด็น ภูมิปัญญา รูปแบบผลิตภัณฑ์ ประโยชน์การใช้งานผลิตภัณฑ์จักสานในพื้นที่ วัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่น เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมา และ การบริหารจัดการกลุ่มจักสานปะกาลิมปูโระ
5. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มในเรื่องการผลิต การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดและการจัดการกลุ่ม
6. พัฒนาศักยภาพกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ
7. พัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีความสวยงาม หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม
8. ทดลองนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขายตามงานที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด เช่น งานธงฟ้าราคาประหยัด งานประจำปี งานประชุมต่าง ๆ ฯลฯ พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภค ที่เข้ามาเลือกชมและซื้อสินค้า เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น
9. จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัย
10. รายงานความก้าวหน้า/รายงานฉบับสมบูรณ์

ระยะเวลาดำเนินงาน

12 เดือน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นางรัตนา ดือระซอ	หัวหน้าโครงการ
2. นางแอสาะ นาลี	ทีมวิจัย
3. นางเรณูมาศ อินทร์บุญยา	ทีมวิจัย
4. นางนุริฮัน ยีญูไซะ	ทีมวิจัย
5. นางคอลลีเยะ หะยีเตะ	ทีมวิจัย

6. นางคอลลีเยาะ แนนดูแล	ทีมวิจัย
7. นางแวลีเมาะ เจะเลาะ	ทีมวิจัย
8. นางซียะ ค้อแม	ทีมวิจัย
9. นางรอมายีะ วานิ	ทีมวิจัย
10. นางดีเมาะ มาสารี	ทีมวิจัย
11. นางกูเราะห์ มะมิง	ทีมวิจัย
12. นางยี่ทะห์ มะมิง	ทีมวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

1. นายฮารน อับดุลฮานุง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8
2. นายอิบรอฮิม หะยีเตะ	โต๊ะอิหม่าม
3. นายหัสธรรม จินดาร์ตัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปะกาลิมาปูโระ
4. นายเสนห์ ดาเบาะ	ศูนย์ประสานงานทางวิชาการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ
จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลงานเชิงวิจัย

1. ได้องค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด
2. ได้องค์ความรู้เรื่องแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ
3. ได้องค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการของกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ

ผลงานเชิงพัฒนา

1. กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ มีทักษะและประสบการณ์ในเรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด
2. การบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระเกิดการพัฒนาและมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

3. กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ มีทักษะและประสบการณ์การทำงานวิจัยสามารถเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มพัฒนาอาชีพอื่น ๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
4. สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมจากการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน
5. เกิดแหล่งเรียนรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสานให้กับนักเรียน นักศึกษาและกลุ่มคนสนใจ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

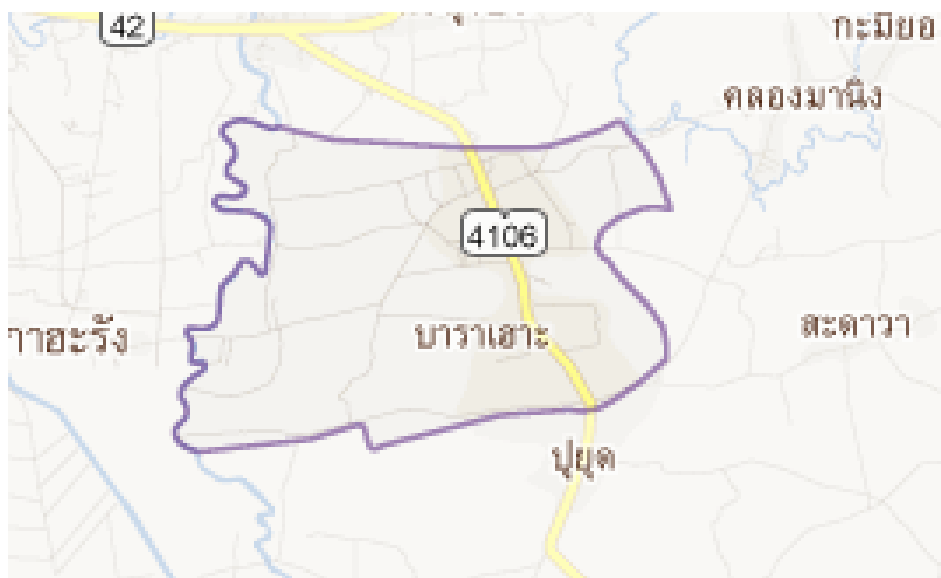
การศึกษาวิจัยเรื่องโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปุโร ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทีมวิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ข้อมูลบริบทชุมชนตำบลบาราเฮาะ และ ประวัติความเป็นมาของหัตถกรรมงานจักสาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลบริบทชุมชนตำบลบาราเฮาะ¹

1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบาราเฮาะ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของที่ว่าการอำเภอเมืองปัตตานี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ จด ตำบลตะลุโบะ อำเภอเมืองปัตตานี
- ทิศใต้ จด ตำบลปุมุด อำเภอเมืองปัตตานี
- ทิศตะวันตก จด ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี
- ทิศตะวันออก จด ตำบลสะดาวา อำเภอยะรัง

¹ เอกสารจากสำนักงานเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

2. สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของตำบล เป็นที่ราบ ไม่มีป่าไม้ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือเป็นที่ราบ ลุ่มติดกับแม่น้ำปัตตานี ในช่วงฤดูน้ำหลากมีน้ำท่วมถึง(บริเวณหมู่ที่ 3,5 และ 8) พื้นที่ส่วนใหญ่ของ ตำบลเป็นพื้นที่ทำนา มีบริเวณที่เนินบ้างเล็กน้อย ใช้เป็นที่ปลูกมะพร้าวและไม่ผลต่าง ๆ

3 เส้นทางคมนาคม

จากการที่ทางรัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนาเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญพื้นฐาน ด้านการคมนาคมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เป็นผลให้พื้นที่ตำบลบาราเฮาะมีเส้นทางคมนาคม ติดต่อกันได้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน รวมถึงการติดต่อกับพื้นที่ภายนอก โดยมีรายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับ เส้นทางคมนาคม ดังนี้

1) ถนนลาดยาง	รวมระยะทาง	7	กิโลเมตร
2) ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	รวมระยะทาง	3.57	กิโลเมตร
3) ถนนลูกรัง	รวมระยะทาง	10	กิโลเมตร
4) อื่น ๆ	รวมระยะทาง	-	กิโลเมตร

4 ข้อมูลด้านสาธารณูปโภค

แหล่งสาธารณูปโภคที่สำคัญของตำบลบาราเฮาะ ประกอบด้วยแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1) ไฟฟ้า โดยภาพรวมแล้ว ประชาชนในท้องที่ตำบลบาราเฮาะมีไฟฟ้าใช้เกือบทั่วทุกครัวเรือนแล้ว กล่าวคือ

- มีผู้ใช้ไฟฟ้า	จำนวน	1,114	ครัวเรือน (ร้อยละ 100)
- ยังไม่มีไฟฟ้าใช้	จำนวน	-	ครัวเรือน (ร้อยละ -)

2) น้ำประปา มีการประปา จำนวน 13 จุด ที่หมู่ที่ 1-8 ซึ่งเป็นการประปาในลักษณะ ประปาหมู่บ้านเพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยมีผู้ใช้น้ำประปารวมทั้งสิ้น จำนวน 1,091 ครัวเรือน

3) โทรศัพท์ นอกเหนือจากโทรศัพท์มือถือแล้ว มีผู้ใช้โทรศัพท์ในครัวเรือน จำนวน 162 ครัวเรือน และในท้องที่ตำบลบาราเฮาะยังมีตู้โทรศัพท์สาธารณะเพื่อบริการประชาชนอีก จำนวน 15 เครื่อง

5 ภัยธรรมชาติ

ภัยธรรมชาติที่สำคัญของพื้นที่ตำบลบาราเฮาะ คือ อุทกภัยในแต่ละปีเกษตรกรจะประสบกับปัญหาน้ำท่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณริมฝั่งแม่น้ำปัตตานีในช่วงฤดูฝน บริเวณพื้นที่หมู่บ้าน 3, 5 และหมู่ที่ 8 เป็นเนื้อที่เฉลี่ยประมาณ 2,000 ไร่

6 พันธุ์พืชที่ปลูก / พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

ในการผลิตทางการเกษตรในท้องที่ตำบลบาราเฮาะ ทั้งการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์นั้น เกษตรกรมีการใช้พันธุ์พืชและสัตว์ ทั้งที่ทางราชการส่งเสริมและพันธุ์พื้นเมืองเพื่อการผลิต ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียดในประเด็นดังกล่าวแสดงปรากฏในตารางประกอบ

ที่	ชนิดพืช / สัตว์	พันธุ์ส่งเสริม		พันธุ์พื้นเมือง		หมายเหตุ
		ครัวเรือนผู้ผลิต	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือนผู้ผลิต	เนื้อที่ (ไร่)	
1	ข้าวนาปี	480	1,860	-	-	มะจานู, ชะ
2	ข้าวนาปรัง	115	1,447	-	-	-
3	ยางพารา	15	41	-	-	-
4	มะพร้าว	350	350	-	-	-
5	ส้มโอ	15	13	-	-	โรตี
6	มะระ	31	27	-	-	-
7	พริกหยวก	52	65	-	-	-

(1) ระบบการผลิต และเทคโนโลยีการผลิต

การผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในท้องที่ตำบลบาราเฮาะ มีระบบการผลิตในลักษณะต่าง ๆ ตามชนิดของการผลิตที่เกษตรกรดำเนินการ โดยมีรายละเอียดคือ

1) การทำนา มีการทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ นาปีและนาปรัง การผลิตเพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจะจำหน่าย

- ส่วนใหญ่ใช้แรงงานเกษตรกรในการดำเนินการ
- การใช้ปุ๋ยเคมียังมีน้อย
- การใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิตยังมีน้อย

2) การทำสวนยางพารา โดยภาพรวมแล้วปริมาณการทำสวนยางพาราในตำบลบาราเฮาะ ยังมีไม่มากนัก

- ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือน
- ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีกันน้อย
- ยังไม่ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายผลผลิต

3) การผลิตพืชผัก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้เขตเทศบาลเมืองปัตตานี จึงเป็นทางเลือกสำคัญของเกษตรกร ในการผลิตเพื่อจำหน่าย เพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน พืชผักที่สำคัญ ได้แก่ มะระ พริกหยวก แตงกวา ถั่วฝักยาว และผักตระกูลกะหล่ำ

- การผลิตส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครอบครัว
- ควรพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิต / การบำรุงรักษา

4) การปลูกไม้ผล การปลูกไม้ผลของเกษตรกรส่วนใหญ่ดำเนินการในลักษณะของสวนหลังบ้าน มีไม้ผลหลายชนิดผสมผสานกัน เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง ส้มโอ ฯลฯ ไม่ได้มุ่งเป้าหมายหลักในเชิงธุรกิจ

5) การทำไร่นาสวนผสม หากพิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่ในท้องที่ตำบลบาราเฮาะ ยังมีความเหมาะสมต่อการทำไร่นาสวนผสม ถึงแม้ว่าขณะนี้เกษตรกรไม่มากรายนักที่ดำเนินการอยู่แล้ว

6) การเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ มีการเลี้ยงวัว แพะ เป็ด ไก่ แบบธรรมชาติ บริเวณหัวไร่ปลายนา หรือปล่อยเลี้ยงบริเวณอาคารบ้านเรือน

7 ปฏิทินกิจกรรม / การดูแลรักษาในการปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ												รายละเอียด
		ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	
1	ข้าว (นาปี)	←												ใส่ปุ๋ยเพียงครั้งเดียว
	ข้าว (นาปรัง)									←				ใส่ปุ๋ยเพียงครั้งเดียว
2	ยางพารา	←												ไม่ได้บำรุงรักษา
3	มะพร้าว	←												ไม่ได้บำรุงรักษา
4	พืชผัก					←								
	- มะระ					←								ช่วงระยะปลูกไม่แน่นอน
	- พริกหยวก					←								ช่วงระยะปลูกไม่แน่นอน

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	ช่วงระยะเวลาดำเนินการ												รายละเอียด การปฏิบัติบำรุงรักษา
		ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	
5	- แดงกวา พืชไร่													ปล่อยตามเรือกสวนไร่นา เลี้ยงบริเวณบ้าน เลี้ยงบริเวณบ้าน
6	- ถั่วเขียว โคเนื้อ													
7	เปิด													
8	ไถ่													

8 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ 1 แหล่ง ที่บึงปรือใน หมู่ที่ 8 ซึ่งเป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ที่ประมาณ 10 ไร่

9 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

(1) ขนาดการถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลบาราเฮาะ มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง และนอกจากจะมีที่ของตนเองแล้ว บางส่วนยังต้องเช่าที่ดินทำกินเพิ่มเติม โดยจ่ายค่าเช่าที่ดิน 2 ลักษณะ คือ จ่ายเป็นตัวเงินในอัตราไร่ละประมาณ 500 บาท และอีกลักษณะหนึ่ง คือ จ่ายค่าเช่าเป็นผลผลิตในอัตราตามแต่ละตกลงกัน

สำหรับในส่วนของการถือครองที่ดินนั้น โดยเฉลี่ยแล้วจะมีที่ดินถือครองครัวเรือนละประมาณ 5 ไร่ รวม 2,333 คน แรงงานนอกภาคเกษตร รวม 3,949 บาท

(2) จำนวนแรงงาน

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบาราเฮาะ ปี 2549 ตำบลบาราเฮาะ มีแรงงานภาคเกษตรกรรม รวม 2,333 คน แรงงานนอกภาคเกษตร รวม 3,949 คน

(3) รายได้รายจ่ายของครัวเรือน

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลบาราเฮาะ ปี 2549 ประชากรมีรายได้ ดังนี้

- รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน / ปี 100,000 บาท
- รายได้เฉลี่ยต่อคน / ปี 50,400 บาท

(4) เป้าหมายของการทำฟาร์ม

ในการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลบาราเฮาะ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตทางพืชหรือทางสัตว์จะดำเนินการใน 2 ลักษณะ เป็นการผลิตต่อเนื่องคือ ประการแรก ผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และส่วนที่เหลือก็จะจำหน่าย (ยกเว้นยางพารา)

(5) สัตว์ใช้แรงงานและเครื่องจักรกลการเกษตร

การปฏิบัติส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการทำนา เกษตรกรจะใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก สำหรับการใช้แรงงานสัตว์นั้นแทบจะไม่ปรากฏว่ามีการใช้สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติบำรุงรักษาและการเก็บเกี่ยว ทั้งข้าว พืชไร่ พืชผัก และไม่ผลักใช้แรงงานในครัวเรือนเกษตรกร

(6) การรวมกลุ่มเกษตรกรและเงินทุนของกลุ่ม

เนื่องจากในท้องที่ตำบลบาราเฮาะ มีกลุ่มประชาชนมากมายหลายอาชีพ ประกอบกับทางราชการก็เน้นย้ำให้เข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของการรวมกลุ่ม จึงได้เกิดการรวมกลุ่มขึ้นมากมายหลายกลุ่ม ได้แก่

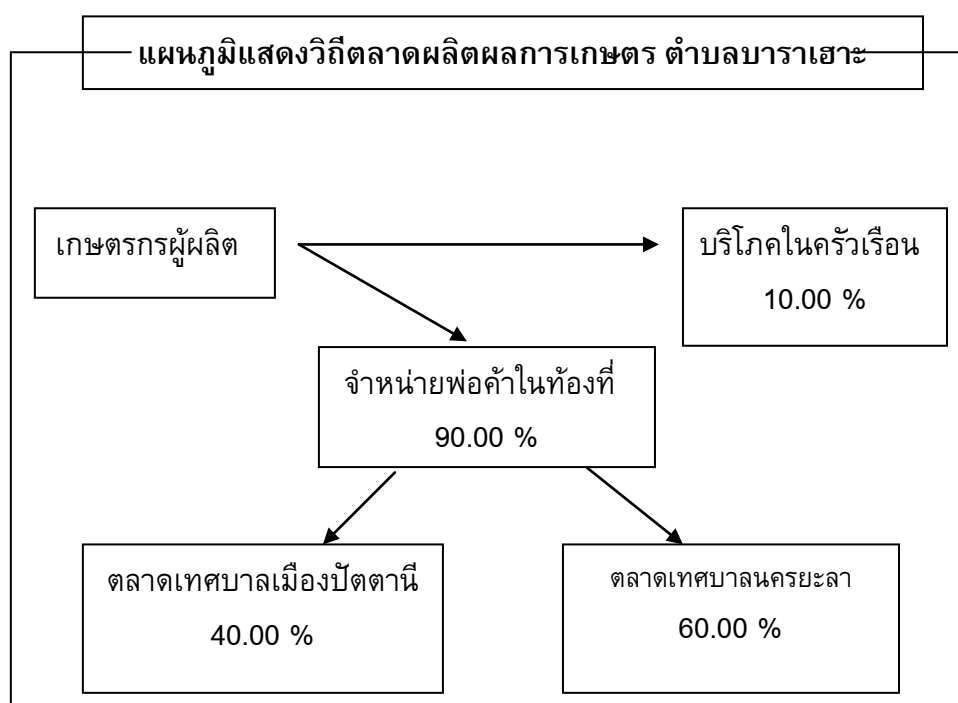
1) กลุ่มเกษตรกรทำนาตำบลบาราเฮาะ	มีสมาชิก 86 ราย
มีเงินทุน 11,854.23 บาท	
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาแบ	มีสมาชิก 13 ราย
3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปรีดอ	มีสมาชิก 21 ราย
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสตรีเหล็ก	มีสมาชิก 30 ราย
5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตูดง	มีสมาชิก 23 ราย
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต้นหว้าสามัคคี	มีสมาชิก 21 ราย
7. กลุ่มออมทรัพย์	
8. กลุ่มเยาวชนเลี้ยงเป็ด	
9. กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ	
10. กลุ่มสัตว์ปีก	

(7) แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร และภาวะหนี้สิน

แหล่งสินเชื่อทางการเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรตำบลบาราเฮาะ ประกอบด้วย ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารอิสลาม กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้น ยังมีเกษตรกรบางรายที่กู้เงินจากนายทุนในพื้นที่

(8) ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด / แหล่งรับซื้อผลผลิต)

ดังที่กล่าวมาแล้วในช่วงต้นว่า ลักษณะการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลบาราเฮาะนั้นแล้ว โดยส่วนใหญ่ผลิตทั้งเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และส่วนที่เหลือเพื่อจำหน่ายกล่าวโดยภาพรวม ผลผลิตประมาณร้อยละ 10.00 สำหรับเพื่อการบริโภคและอีกประมาณ ร้อยละ 90.00 จำหน่ายเป็นรายได้แก่ครอบครัวในส่วนของกำหนดยผลผลิตนั้น จะจำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลาง ซึ่งรับซื้อในพื้นที่เพื่อนำไปจำหน่ายอีกทอดหนึ่งดังตัวอย่างแผนภูมิแสดงวิธีการตลาด

(9) กองทุนหมู่บ้านและผลการดำเนินงาน

จากการที่ทางรัฐบาลชุดปัจจุบัน ได้กำหนดนโยบายสำคัญ คือ ให้แต่ละหมู่บ้านมีกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ละ 1 ล้านบาท โดยคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมาบริหารกองทุนดังกล่าว

10 ข้อมูลด้านสังคม

(1) จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตำบลบาราเฮาะ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 6,396 คน โดยในจำนวนมีประชากรเพศชาย 3,140 คน และเพศหญิง 3,256 คน โดยมีรายละเอียดตามตารางจำนวนประชากร

ที่	หมู่ที่ / ชื่อบ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร / คน			หมายเหตุ
			ชาย	หญิง	รวม	
1	1 / สะนิง	204	558	593	1,151	ข้อมูลปี 2550 จาก สถานีอนามัยตำบล บาราเฮาะ
2	2 / บาราเฮาะ	136	377	438	815	
3	3 / ลดา	115	416	453	869	
4	4 / กาสง	203	543	511	1,054	
5	5 / สะนิง	225	540	543	1,083	
6	6 / มาแบ	79	173	184	357	
7	7 / ตูตง	59	179	170	349	
8	8 / ปากาลีมาปูโละ	118	354	364	718	
รวม	8 หมู่บ้าน	1,139	3,140	3,256	6,396	

(2) ประวัติความเป็นมาของสมาชิกชุมชน รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ชุมชนตำบลบาราเฮาะ อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มใกล้กับแม่น้ำปัตตานี เกษตรกรอยู่กันเป็นกลุ่มบ้านกระจัดกระจาย ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา และเนื่องจากเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้เขตเทศบาลเมืองปัตตานี ประชาชนส่วนมากก็เข้าเมืองไปประกอบอาชีพในเมืองหลากหลายอาชีพ เช่น รับจ้างทำการประมง ค้าขาย ฯลฯ รวมถึงการเดินทางไปรับจ้างในต่างประเทศ (มาเลเซีย)

(3) ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งยึดเหนี่ยวต่าง ๆ

ประชากรของตำบลบาราเฮาะทั้งหมด หรือร้อยละ 100.00 นับถือศาสนาอิสลามซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีและสิ่งยึดเหนี่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและอาชีพของพวกเขา ซึ่งส่วนใหญ่ก็คืออาชีพทำการเกษตร

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจกรรมการเกษตร

1) ประเพณีการเกิด เมื่อมารดาคลอดบุตรแล้วสามีหรือผู้มีความรู้ทางศาสนาจะ “อาซัน หรือ “บัง” (พูดกรอหู) ให้กับพวก โดยจะกล่าวข้อความเกี่ยวกับการรำลึกถึงองค์อัลลอฮ. พระผู้เป็นเจ้าของศาสนาอิสลาม หลังจากทารกคลอดแล้วประมาณ 7 วัน ก็จะมีพิธีการโกนผมไฟ ตั้งชื่อและอาถืกะห์ ซึ่งจะกระทำไปพร้อมในคราวเดียวกัน

2) **ประเพณีเข้าสู่นัด** (มาโชะยาวิ) เป็นพิธีการที่เป็นแนวทางหรือแบบที่ปฏิบัติตาม ท่านนบี ที่เคยได้กระทำมาและสำหรับการใช้คำที่แทน “การเข้าอิสลาม” หรือพิธีขลิบหนังหุ้มปลาย อวัยวะเพศชาย “ซึ่งคำว่ามาโชะยาวิใช้กับคนที่มิใช่เป็นมุสลิม” เข้ารีตถืออิสลาม ส่วนสู่นัดเป็นพิธีพึงปฏิบัติ ส่วนผู้ทำการขลิบหนังหุ้มอวัยวะเพศคือ มุดีม

3) **ประเพณีแต่งงาน** การกระทำพิธีแต่งงานของไทยมุสลิมก็ยึดถือปฏิบัติ กฎและหลักเกณฑ์ตามลัทธิอิสลาม ซึ่งมีข้อแตกต่างจากชาวไทยพุทธ คือ ผู้ชายสามารถแต่งงานกับผู้หญิงได้ในขณะเดียวกัน 4 คน แต่มีข้อแม้คือจะต้องเลี้ยงดูได้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการช่วยเหลือหญิงหม้าย หญิงอนาถา และยังมีข้อบังคับต่าง ๆ เช่น ถ้าสามีออกจากบ้านเกิน 3 วัน โดยไม่ได้รับการยินยอมจากภรรยา หากภรรยาฟ้องร้องต่อคณะกรรมการอิสลามก็ต้องมีการพิจารณาและสามีจะต้องให้เงินค่าเลี้ยงดูหรือสามีออกจากบ้านเกิน 6 เดือน โดยไม่ได้รับการยินยอมจากภรรยา ถือว่าหมดสภาพการเป็นสามี ภรรยา การทำพิธีแต่งงานก็ต้องมีการลงชื่อโต๊ะอิหม่าม เจ้าบ่าว เจ้าสาว บิดาฝ่ายหญิงและพยานในหนังสือสำคัญเพื่อเป็นหลักฐาน อันเป็นพิธีเสร็จสมบูรณ์ การแต่งงานตามประเพณีนิยมในหมู่บ้าน ฝ่ายหญิงจะเชิญญาติบิดา มาร่วมพิธีเรียกว่า “มาแกปูโล๊ะ” (กินเหนียว) ส่วนฝ่ายชายจะเชิญญาติมิตรฝ่ายตน เรียกว่าเชิญมา “มางานา” คือเชิญมารู้จักเจ้าสาวและมีการร่วมรับประทานอาหารกัน

4) **ประเพณีมาแกปูโล๊ะ** (กินเหนียว) งานกินเหนียวหรือมาแกปูโล๊ะนี้ความจริงไม่ใช่กินเหนียวโดยตรง แต่เชิญไปกินข้าวธรรมดา สันนิษฐานว่า เดิมคงใช้ข้าวเหนียวจึงเปลี่ยนมากินข้าวเจ้า ประเพณีมาแกปูโล๊ะสมัยก่อน หมายถึง การกินเลี้ยงเนื่องในพิธีแต่งงาน และพิธีสู่นัดเท่านั้นแต่ปัจจุบันมาแกปูโล๊ะมีความหมายกว้างออกไปถึงงานกินเลี้ยงในงานมงคลต่าง ๆ เช่น งานสร้างมัสยิด งานเลี้ยงส่งบุตรไปศึกษาต่อ

5) **ประเพณีทำศพ** การทำศพในศาสนาอิสลามมี 4 ประเภท

5.1 การอาบน้ำศพ ชาวเถอ จะหามอาบน้ำศพและละหมาด ให้นำศพไปฝังได้เลยเพราะถือว่า เป็นศพที่ตายในทางที่ดีที่สุด และถ้าศพที่ตายปกติ ศพทารก และศพที่ตายอย่างกะทันหันจะมีการอาบน้ำศพซึ่งธรรมดา

5.2 การห่อศพ ศพชายห่อ 1 – 3 ชั้น ส่วนศพผู้หญิงห่อ 5 ชั้น

5.3 การละหมาดให้ศพ ผู้ทำพิธีต้องมีอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป

5.4 การฝังศพ ชาวไทยมุสลิมจะมีการฝังศพอย่างเดียวไม่มีการเผา โดยจะวางศพให้นอนตะแคงไหล่ขวาลง โดยหันหน้าไปทางอัลกะบะฮ์. ณ นครเมกกะ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย

6) **การบริจาคซากาต** เป็นเรื่องของการทำบุญไม่ใช่ประเพณี แต่เป็นเรื่องทางศาสนา ซึ่งการบริจาคซากาตนี้ชาวไทยมุสลิมทั้งหลายบริจาคทรัพย์สินที่เหลือใช้ให้แก่ผู้ยากจน ผู้ซึ่งมีสิทธิรับบริจาคซากาต คือ คนอนาถา ผู้ขัดสน เจ้าหน้าที่รัฐบาลได้รับแต่งตั้งให้รวบรวมซากาต ผู้เลื่อมใสนับถือศาสนาอิสลามระยะแรก แต่มีความยากจน ทาสที่นายทุนทำสัญญาให้ไปหาเงินเป็นค่าไถ่ต้องปลดปล่อยเป็นไท

นอกจากนี้ ยังมีวันสำคัญในศาสนาอิสลามตามคตินิยมของไทยมุสลิมภาคใต้

1) **วันศุกร์** ชายมุสลิมจะต้องไปทำพิธีละหมาดที่มัสยิด โดยจะทำพิธีในตอนบ่าย โดยมี “คอเดม” ของมัสยิดเป็นองค์ปาฐกฐา ซึ่งถ้าไม่ไปถึง 3 ครั้ง ติดต่อกันถือว่ามิมลทิน ยกเว้นผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วย

2) **วันปอซอ** (วันถือศีลอด) ชาวมุสลิมจะต้องถือศีลอด คือ ไม่กินอาหารและไม่ให้สิ่งใด ๆ เข้าไปในทวารต่าง ๆ ของร่างกายตั้งแต่รุ่งสางจนถึงตะวันตกค่ำเป็นเวลา 1 เดือน ในเดือนที่ 9 ในปฏิทินอาหรับ ตรงกับเดือนพฤษภาคม แต่จะไปรับประทานอาหารในช่วงกลางคืน ก่อนเวลาประมาณ 4.30 น. เพื่อให้รู้ถึงความหิวจะได้มีจิตใจเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้วยและมีชื่อเรียกว่า เดือน “รอมฎอน”

3) **วันฮารีรายอปอซอ** (วันถือศีลอด) เป็นวันที่สิ้นสุดการถือศีลอด ซึ่งมีการทำขนมต่าง ๆ แจกจ่ายและเลี้ยงฉลองกัน ซึ่งจะทำก่อน 1 วัน และเมื่อถึงวันฮารีรายอปอซอ จะไปมัสยิดหรือสุเหร่าเพื่อทำการละหมาด เพื่อแผ่ผลบุญให้แก่ผู้ตาย ตลอดจนการไปเยี่ยมญาติพี่น้อง

4) **วันฮารีรายอฮัจยี** (วันตรุษฮัจยี) เป็นที่สำคัญที่สุดยิ่งกว่าวันตรุษใด ๆ เนื่องจากชาวมุสลิมประกอบพิธีฮัจยี ณ นครเมกกะ ตรงกับวันที่ 10 และเหมือนกับวันฮารีรายอปอซอ แต่เพิ่มการทำพิธีกูรบาน คือ การฆ่าสัตว์ เช่น วัว ควาย แพะ แกะ เพื่อทำทานซึ่งเนื้อสัตว์นี้จะนำมาทำอาหารเลี้ยงหรือแจกจ่ายกันไปจากชนบทรวมเนียมประเพณีทั้งหมดนั้น ในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางศาสนาเกษตรคือ

(1) ส่วนที่มีความเกี่ยวข้องมาก ได้แก่ วันปอซอ (ถือศีลอด) วันศุกร์

(2) ส่วนที่มีความเกี่ยวข้องเล็กน้อย ได้แก่ การเกิด การตาย แต่งงาน

มาแกปูโละ การบริจาคซากาต ฮารีรายอปอซอ ฮารีรายอฮัจยี

12 องค์กรในชุมชน

ตำบลบาราเฮาะ แบ่งการปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน ตามทำเนียบผู้บริหาร ประกอบด้วย

- กำนัน 1 คน
- ผู้ใหญ่บ้าน 7 คน
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายปกครอง 16 คน
- แพทย์ประจำตำบล - คน

มีองค์การบริหารส่วนตำบล 1 องค์กร โดยมีคณะกรรมการบริหารองค์การฯ ซึ่งประกอบด้วย

- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน
- เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- ประธานสภาตำบล 1 คน
- รองประธานสภาตำบล 1 คน
- เลขานุการสภาตำบล 1 คน
- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 14 คน

รวมทั้งมีกลุ่ม / สถาบันชุมชนต่าง ๆ ที่รวมตัวกันเพื่อการประกอบกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ รวมจำนวน 9 กลุ่ม

(1) กองทุน

มีเพียงกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกองทุนของทางรัฐบาลเพียงกองทุนเดียวที่กระจายทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 8 ล้านบาท

(2) ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ในท้องที่ตำบลบาราเฮาะ มีอยู่ 2 ชนิด คือ

- 1) เครื่องใช้จากเหล็ก มีช่างตีเหล็ก ผลิตเครื่องมือเครื่องใช้จากเหล็ก 1 ราย ที่หมู่ที่ 2 ตำบลบาราเฮาะ
- 2) ทำเครื่องจักสาน ช่างทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ เช่น กระดัง ตะกร้า ตะแกรง ฯลฯ 1 ราย ที่หมู่ที่ 8 ตำบลบาราเฮาะ นอกจากจะเป็นผู้ผลิตแล้ว ยังเป็นผู้ฝึกสอนเยาวชนในพื้นที่ให้รู้จักการผลิตด้วย

2. ประวัติความเป็นมาของหัตถกรรมงานจักสาน

2.1 เครื่องจักสาน คือ_เครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวาย จากฝีมือความคิด ภูมิปัญญาของชาวบ้านมีลักษณะรูปทรงแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ วัสดุอุปกรณ์ คตินิยม และอาชีพของคนในท้องถิ่นนั้นๆ

คำว่า “จักสาน” คำว่า จัก คือ การทำให้เป็นแฉก เป็นหยักๆ ด้วยฟันเลื่อย หรืออีกวิธีการหนึ่ง การที่ชาวบ้านใช้คมมีดผ่าไม้ไผ่แล้วทำให้เป็นเส้นบางๆ วิธีการอย่างนี้เรียกว่า จัก เช่นกัน ส่วนไม้ไผ่หรือ หวาย ที่จักออกมาเป็นเส้นบางๆ นั้นเรียกว่า ตอก ถึงตอนนี้นักวิชาการที่ชาวบ้านนำตอกมาขัดกันจนเกิดลวดลายที่ต้องการ เราเรียกว่า สาน ต่อจากนั้นแล้วก็จะเป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดรูปทรงต่างๆ จนท้ายที่สุดเป็นภาชนะสามารถนำไปใช้สอยได้ตามต้องการ

นักโบราณคดี ได้ค้นพบหลักฐานว่า เมื่อประมาณ ๔๐๐๐ ปีมาแล้วมนุษย์ได้รู้จักวิธีการจักสานของใช้ด้วยไม้ไผ่ เป็นลักษณะลายขัดสองเส้น หลักฐานนี้ได้ค้นพบที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งถือเป็นดินแดนที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย หลักฐานการค้นพบเครื่องจักสานนั้นนอกจากประเทศไทยแล้ว ยังได้พบที่แอฟริกาและในทวีปเอเชียบางแห่ง บริเวณแหลมมลายู (ในยูคหิน) ได้ค้นพบหลักฐานเกี่ยวกับเครื่องจักสานที่ทำด้วยไม้กองรวมอยู่กับของใช้ของ ผู้ตาย จึงสันนิษฐานว่าเครื่องจักสานได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวกับพิธีกรรมความเชื่อ บางอย่างของมนุษย์ในยุคนั้นบ้างแล้ว ต่อมาเมื่อมนุษย์ได้มีการดำเนินชีวิตด้วยการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ จึงเป็นที่เชื่อได้ว่ามนุษย์ได้รู้จักพัฒนาการเครื่องจักสานให้เหมาะสมกับการใช้สอยขึ้นมาเรื่อยๆ ทั้งนี้เพราะการขยายตัวออกมาดำเนินชีวิตในที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลำธารไหลผ่าน เพียบพร้อมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีให้อย่างเหลือเฟือ สิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ก็คือ การหาเครื่องมือบางชนิดไว้ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่เครื่องจับสัตว์ เครื่องจักสานเป็นเครื่องมือที่มนุษย์สามารถจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ไม่เพียงแต่ด้านประโยชน์ใช้สอยเท่านั้นที่มนุษย์พัฒนาขึ้น ความสวยงาม และ ความทนทานถาวร ก็เป็นปัจจัยที่มนุษย์ให้ความสำคัญ จากการที่มนุษย์รู้จักการใช้ยางพาราบางชนิดมาทำ หรือยา เพื่อมิให้เกิดรอยร้าว ซึ่งทำให้มีผลสองอย่าง คือ ความคงทนถาวรและประโยชน์ใช้สอยเพิ่มเติมคือการไปใส่เท้า การใช้ภูมิปัญญาดังกล่าว มีมาแต่ครั้งสุโขทัย หรืออาจจะก่อนหน้านั้น ปัจจุบันเครื่องจักสานได้พัฒนาการไปมาก มีการประดิษฐ์คิดค้นทำให้ได้รูปแบบต่างๆ เครื่องจักสานเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่มากับสังคมวิถีชีวิตมนุษย์ เป็นมรดกตกทอดมาจนทุกวันนี้และเชื่อว่าจะไม่สูญหายไปจากโลกนี้แน่นอน

2.2 เครื่องมือสำหรับการจักสาน

มีด ที่ใช้ในการจักสาน ถ้าเป็นมีดที่ใช้ในการตัดไม้จะเป็นมีดขนาดใหญ่มีสันหนา ๑/๒ – ๑ ซม. ยาวประมาณ ๔๐ ซม. หรือกว่านี้ก็ได้มากน้อย เรียกกันโดยทั่วไปว่า มีดโต้

มีดโต้

มีดจักตอก เป็นมีดที่ใช้สำหรับจักตอก มีรูปทรงเรียวแหลม ขนาดเหมาะมือ คมบาง ชาวบ้านนิยมพกเป็นมีดประจำตัวด้วย

เหล็กมาด มีสองชนิด เหล็กมาดปลายแหลม และ เหล็กมาดปลายแบน เหล็กมาดปลายแหลม

ใช้เจาะร้อยหวาย ส่วนปลายแบนใช้เจาะร้อยตอก

คีมไม้ ใช้สำหรับคีบขอบกระจาด กระบุง หรือขอบอื่นๆ เพื่อให้แนบสนิทแล้วค้างไว้ด้วยหวายถักที่ด้ามคีม เพื่อประโยชน์ให้ผู้สานมัดหวายได้แน่น

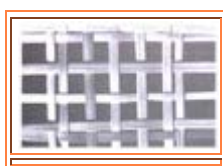
รูร้อยหวาย ทำด้วยเหล็กเจาะเป็นรูตามขนาดที่ต้องการ ตั้งแต่เล็กไปจนใหญ่ใช้สำหรับนำหวายร้อยเพื่อลบคมหวายและทำให้ทุกเส้นมีขนาดเท่ากัน

2.3 **ลวดลายที่ใช้ในการจักสาน** มี 3 ลาย คือ ลายพื้นฐาน ลายพัฒนา และ ลายประดิษฐ์ ซึ่งแต่ละลาย มีรายละเอียดดังนี้

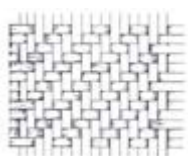
2.3.1 ลายพื้นฐาน หรือที่เรียกว่า ลายแม่บท มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอนคือ

๑. **ลายขัด** คือลายที่ยก ๑ ตอก ช่ม ๑ ตอกสลับกันเรื่อยไป ใช้สานกระสอบ ตะกร้า กระบุง ไซ ช้อง เป็นต้น

ลายขัด

ลายสอง

๒. ลายสอง ใช้สานกระซอน กระสอบ ฝาบ่านไม้ไผ่ ลายสองเป็นลายที่ประสมกับลายขัด ลายสามประดิษฐ์ แล้วประดิษฐ์เป็นลายที่มีชื่อว่า ลายลูกแก้ว ลายดีคว่ำ ลายดีหงาย ดาวล้อมเดือน ดาวกระจาย เป็นต้น

การสานเส้นที่ ๑ เริ่มจากตอก ๘ เส้นเป็นเส้นตั้ง ข้ามไป ๑ เส้น สานยกตอก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยกตอก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๒ ข้าม ๒ เส้น ยก ๑๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๑ เส้น

สานเส้นที่ ๓ ยก ๑ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๔ ยก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๑ เส้น ยก ๑ เส้น สานเรื่อยไป โดยเพิ่มทั้งเส้นตั้งและเส้นนอน

๓. ลายสาม เป็นลายที่ดัดแปลงเพิ่มเติมจากลายสอง นิยมสานกระสอบ เสื่อ กระบุง และฝาบ่าน

การสานใช้ตอก ๙ เส้น เป็นเส้นตั้ง

เส้นที่ ๑ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๓

ลายสาม

เส้นที่ ๒ ยก ๑ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๒

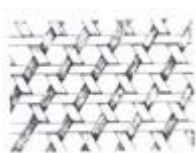
เส้นที่ ๓ ยก ๒ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๑

เส้นที่ ๔ ยก ๓ ข้าม ๓ ยก ๓

เส้นที่ ๕ ข้าม ๑ ยก ๓ ข้าม ๓ ยก ๒

เส้นที่ ๖ ข้าม ๓ ยก ๒ ข้าม ๓ ยก ๑

ลายตาหลิ่ว

๔. ลายตาหลิ่ว อาจจะเรียกต่างกันไปตามพื้นถิ่น เช่นลายตาชะลอม ลายชะมู ใช้สานกระเป๋ ตะกร้า ลายตาหลิ่ว เป็นลายที่ดัดแปลงมาจากลายพื้นฐาน โดยเพิ่มดอกขัดแยงเป็นลายดอกชิง ลายดอกจันทร์ ลายพิกุล ลายตาชะลอมฯ ล ฯ

ลายขอ

๕. ลายขอ เป็นลายสำหรับสานกระด้ง โดยใช้ไม้สีสุกสาน เพราะ เป็นไม้ที่เหนียว ไม่เปราะ

ลายบองหยอง

๖. ลายบองหยอง เป็นลายกระดังที่ใช้กันทางภาคใต้ ใช้เก็บพริก กาแฟ ข้าวเปลือก

2.3.2 ลายพัฒนา คือลายที่พัฒนามาจากลายพื้นฐาน มีดังนี้

ลายบ้า ใช้สานกระเป๋ ตะกร้า แจงกระซอน เป็นต้น

ลายดีด้น ใช้สานจำพวก ตะกร้า ช้อง

ลายเฉลาเกล็ดเต่า ใช้สานฝาชี กระเป๋ ฯลฯ

ลายดอกชิง ใช้สานตะกร้า ช้องใส่ปลา

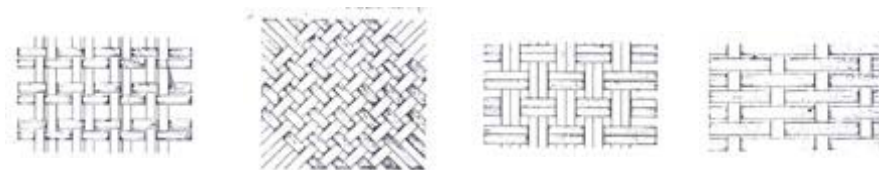
ลายดีหล่ม นิยมใช้ตอกสีสานสลับลายลายดีหล่มนี้ ถ้าสานใช้ตอกคว่ำเข้าหากัน เรียกลายดีหล่มคว่ำ

สานให้ลายหงายออกเรียกลายดีหล่มหงาย

2.3.3 ลายประดิษฐ์ เป็นลายที่สานขึ้นตามความนึกคิดของตัวผู้สานเอง ตัวอย่างเช่น

ลายขัดตาหมากรุก ลายขัดตาแพยาง ลายขัดตอกคู่ ลายขัดโครงหวาย

ลายสอง ลายสาม ลายตาหลิ่ว

2.3 คุณค่าและการใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ในสังคมกสิกรรมหรือเกษตรกรรม เครื่องจักสานมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากชาวบ้านจะใช้ภูมิปัญญาของตนเองประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ขึ้น ตามความต้องการใช้งานเขาจะใช้อย่างรู้และเข้าใจในสิ่งนั้นๆ และเห็นคุณค่าของเครื่องใช้ เครื่องจักสานจากภูมิปัญญาของตน

๑. ประโยชน์ของการใช้สอย สามารถโยงไปถึงคุณค่าแห่งจิตใจ ให้เกิดความรักและหวงแหนในคุณค่าของสิ่งที่ตนเองบรรจงสร้างขึ้น จากความรู้สึกนึกคิด จิตวิญญาณที่สร้างความงดงามในชิ้นงานแต่ละชิ้น ตั้งแต่การเลา การเกลา จนนำมาสานรวมเป็นภาชนะของใช้ ซึ่งแน่นอนว่าเขาจะใช้อย่างคุ้มค่าและทะนุถนอม

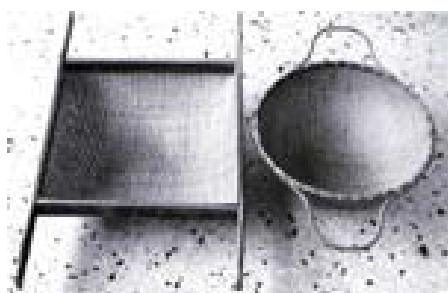
๒. สะท้อนของความอุดมสมบูรณ์ และ ความสงบสุขในสังคม ท้องถิ่น เครื่องจักสานที่มีใช้ทั่วไปนั้น มีทั้งเครื่องจับสัตว์ ทำการเกษตร ของใช้ในครัวเรือน และสิ่งเบ็ดเตล็ด หรืออาจรวมไปถึงเครื่องจักสานที่ใช้ในพิธีกรรมบางอย่าง สิ่งเหล่านี้รับใช้คนในสังคมชนบทที่มีแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ของพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลแห่งความอุดมสมบูรณ์ มีการแบ่งปันการใช้สอย การพึ่งพาอาศัย สร้างสมคุณธรรม จริยธรรม กลายเป็นระบบคุณธรรม

และเป็นที่มาของความสงบ

๓. เครื่องจักสานจะแสดงคตินิยม ความเชื่อ เรื่องราวต่างๆ ของสังคม และ ยุคสมัยที่มีผลจากรูปแบบของประเพณีต่างๆ ก่อให้เกิดงานศิลปหัตถกรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ชุมชน แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ อาชีพ

2.4 ชนิดของเครื่องจักสาน

2.4.1 เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน

กระซอน ใช้คั่นมะพร้าวและกรองกะทิ สานด้วยไม้ไผ่

กระจาดสานด้วยไม้ไผ่ใช้ใส่สิ่งของ

เปล ใช้สำหรับเด็ก ๆ นอน

เข่ง

หวดใช้นั่งข้าวเหนียว

ฝาชี

กระด้งใช้ผัดข้าว เพื่อที่จะเลือกเม็ดข้าวเปลือกที่ไม่ดีทิ้ง

ตะกร้าหู

กระบ้าหวายโบราณ ใช้ใส่สิ่งของ

เก้าอี้สานหวาย

ตะกร้า

ตะกร้าหวาย

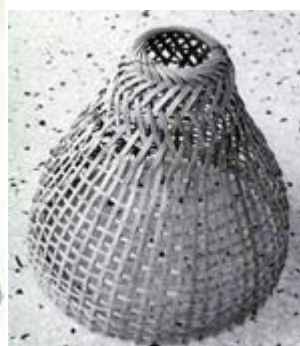
2.4.2 เครื่องมือจับสัตว์น้ำ

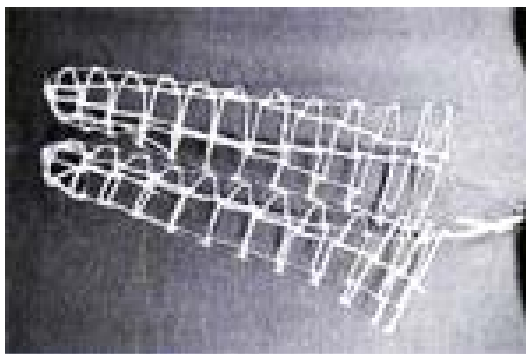
กระชังสานจากไม้ไผ่

กระชังขนาดใหญ่ สำหรับใส่ปลาจากแม่น้ำ

ส้อมจับปลา

ชุด ใช้ดักปลาช่อนปลาดุก

ตะห้องลอย

ห้องเปิด ใช้ขังปลา

2.4.3 เครื่องมือเครื่องใช้ในงานนทกรรม

นึ่งก็ ใช้โกยข้าวเปลือก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนา กลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มที่เข้าร่วม เป็นการวิจัยที่ไม่ผูกขาดเฉพาะนักวิชาการ หรือนักวิจัย เท่านั้น ชาวบ้านก็ทำวิจัยได้ เพราะโดยความเป็นจริงแล้วชาวบ้านก็แสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาและเป็นพลังในการแสวงหาสิ่งใหม่ มาตลอดทุกยุคสมัย แต่ไม่ได้เรียกว่างานวิจัย แต่เมื่อมีการ จัดการ จัดเก็บก็สามารถเป็นงานวิจัยได้ เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชน เป็นการ แก้ปัญหาด้วยชุดข้อมูลความรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ วิจัยดังนี้ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ

จัดเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2553 ณ โรงเรียนบ้านปะกาลิมาปุโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทีมวิจัยกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปุโระ ผู้ร่วมประชุมประมาณ 50 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี กศน.อำเภอเมืองปัตตานี สำนักงานพัฒนาฝีมือ แรงงานหน่วยงานทหาร จก.23 ปัตตานี เจ้าหน้าที่สกว.ปัตตานี ผอ.โรงเรียนบ้านปะกาลิมาปุโระ ผู้นำศาสนา ผู้ใหญ่บ้าน ทีมวิจัยกลุ่มผู้เลี้ยงแพะบ้านแม่ตี่น๊ะและชาวบ้านในพื้นที่

ขั้นตอนการดำเนินงานเริ่มจากการกล่าวต้อนรับและกล่าวเปิดการประชุมโดย ผอ.โรงเรียนบ้าน ปะกาลิมาปุโระ ตามด้วยการแสดงลิเกฮูลูของนักเรียนโรงเรียนบ้านปะกาลิมาปุโระ ต่อด้วยการชี้แจง วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมโดยพี่เลี้ยงสกว.ปัตตานี และตัวแทนทีมวิจัยคือนางรัตนา ดือระซอ หัวหน้าโครงการวิจัยนำเสนอโครงการให้ที่ประชุมรับทราบ หลังจากนั้นเสนอจบ ตัวแทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินโครงการ ดังนี้

เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี “ ดีใจที่ได้มาร่วมประชุมวันนี้ บอกตรงๆ เลยว่าอยู่ ไกลแค่นี้เอง แต่ไม่เคยมาเลย วันนี้นับเป็นโอกาสดีที่ได้มาร่วมประชุมกับทีมวิจัย ในส่วนของ อุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี ถ้าจะสนับสนุนให้ได้ก็คงจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดู สวยงามขึ้น ก็คืออาจจะมีการพาทีมวิจัยไปศึกษาดูงาน หรือว่าทางกลุ่มต้องการให้ช่วยอะไรก็สามารถ แจ้งหรือไปหากก็ได้ ถ้าหากว่าตรงกับเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรมจังหวัดก็สามารถช่วยและ สนับสนุนได้ ขอขอบคุณมากครับ ”

ตัวแทนจากพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปัตตานี “ ในส่วนของพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปัตตานีก็สามารถสนับสนุนได้เฉพาะพวกที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ ไม่เกิน 5,000 บาท และช่วยในเรื่องการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือให้กับกลุ่มสมาชิกที่สนใจ ในส่วนตรงนี้ถ้าทางกลุ่มสนใจก็สามารถเข้าไปที่สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานได้เลย ”

ตัวแทนจากหน่วยงานทหาร จก.23 “ สำหรับหน่วยงานทหาร จก.23 ก็คงไม่มีอะไร เพราะว่าของหน่วยงานทหารคงจะเป็นเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน แต่ว่าหากมีเรื่องอะไรที่จะให้ช่วยไม่เกินกำลังของหน่วยงานทหารก็ยินดีช่วยเหลือเต็มที่ ขอขอบคุณมากครับ ”

ตัวแทนครูอาสา กศน.เมืองปัตตานี “ กศน. ก็ไม่มีอะไรมาก เพราะว่าที่ผ่านมาก็เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันอยู่แล้ว กิจกรรมที่ผ่านมาก็เข้ามาช่วยเสริมในเรื่องการจัดอบรมให้ความรู้กับกลุ่มสมาชิก และหวังว่าครั้งต่อไปคงได้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมกันอีก ”

บรรยากาศการประชุม

หัวหน้าโครงการนำเสนอโครงการ

ผู้สนใจฟังมีตั้งแต่เด็กเล็ก เด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่และคนชรา

เปิดเวทีด้วยลีเกสตูของลูกหลานคนปะกาลิมปูโระ

ผอ.โรงเรียน หัวหน้าหน่วยจ.ก.และ

ตัวแทนอุตสาหกรรมจังหวัดรับฟังเสนอแนะ

2. ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน

การประชุมทีมงานประจำเดือน ทีมวิจัยมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง สถานที่นัดพบประจำคือ ที่ทำการกลุ่มฯ หากน้ำท่วม ก็ย้ายมาประชุมที่บ้านประธานกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม การประชุมประชุมเดือนจะมีการมาสรุปการทำกิจกรรม และ วางแผนการทำกิจกรรมครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

วันที่ 20 ตุลาคม 2553 วัตถุประสงค์การประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สกว.และทีมวิจัย

เวลา 09.30 น เมื่อทีมวิจัยมาพร้อมกันที่กลุ่ม เจ้าหน้าที่สกว. ก็ชี้แจงว่าโครงการฯ ได้รับการอนุมัติเรียบร้อยแล้ว และได้ชี้แจงเงื่อนไขการเบิกจ่ายเงินโครงการ คือ การเบิกจ่ายเงินต้องเบิกตามจริง และแต่ละครั้งที่เบิกงบประมาณต้องมีการวางแผนและปรึกษากัน เพราะในสัญญาโครงการจะมีการกำหนดงบประมาณตามแต่ละกิจกรรมเอาไว้แล้ว และก็สามารรถเบิกมาเป็นเงินสำรองได้ไม่เกิน 2,000 บาท ส่วนการเบิกจ่ายเงินต้องมีใบเสร็จที่ถูกต้องทุกครั้ง แต่ในกรณีที่ไม่มีใบเสร็จ หรือใบเสร็จไม่ถูกต้องแต่ทีมวิจัยจ่ายเงินจริง ก็ให้ทีมวิจัยใช้ใบเสร็จของโครงการได้ ก็คือใบรับรองแทนใบเสร็จวงเงินต้องไม่เกิน 1,000 บาท ใช้ได้เฉพาะนักวิจัยเท่านั้น (หากเป็นค่าใช้จ่ายของอาหารก็ต้องมีใบลงทะเบียนแนบด้วย) ส่วนใบสำคัญรับเงินใช้ในกรณีที่ค่าใช้จ่ายเกิน 1,000 บาทขึ้นไป หรือคนนอกที่ไม่ใช่นักวิจัยก็ให้ใช้ในสำคัญรับเงินพร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชนด้วย

หลังจากนั้นก็ให้ทีมวิจัยแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในโครงการตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มและจัดการโครงการวิจัย และวางแผนการจัดกิจกรรมชี้แจงโครงการ ซึ่งทีมวิจัยเห็นร่วมกันว่า จะจัดประชุมวันที่ 29 ตุลาคม 2553 ที่โรงเรียนบ้านปะกาลิมปูโระ โดยให้ทางทีมเจ้าหน้าที่ สกว. เป็นคนออกหนังสือเชิญประชุมให้ ส่วนทีมวิจัยจะเป็นคนเอาหนังสือเชิญประชุมไปเชิญให้กับหน่วยงานเอง

วันที่ 15 ธันวาคม 2553 วัตถุประสงค์การประชุมเพื่อชี้แจงสมาชิกให้รับทราบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเราอันไหนที่ดี และอันไหนที่ต้องปรับปรุง และคุณรัตนาก็ได้บอกว่าสมาชิกทุกคนต้องช่วยกัน และเราต้องมาทำทุกวันศุกร์ ถึงแม้ว่าคุณรัตนาก็จะมาหรือไม่มา เพราะเป็นงานของทุกคน มีปัญหาอะไรก็ให้บอกกันตรงๆ อันไหนทำได้ อันไหนทำไม่ได้ก็ให้บอกจะได้ช่วยกันสอนและแลกเปลี่ยน

วันที่ 7 มกราคม 2554 วัตถุประสงค์เพื่อช่วยกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่อ ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ทีมวิจัย และ เจ้าหน้าที่สกว.ปัตตานี มีสาระการประชุมดังนี้

1) พี่เลี้ยงสกว.ได้แจ้งให้ทราบว่า ใกล้เคียงจะต้องส่งรายงานงวดที่ 1 แล้ว ให้ทีมวิจัยช่วยกันคิดว่า จะทำทันหรือไม่ เพราะตอนนี้ทางกลุ่มก็ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับภาชนะน้ำท่วมอยู่ แต่ถ้าคิดว่ากิจกรรมไหนสามารถดำเนินการได้ก็ทำได้เลย เพราะยังมีกิจกรรมที่ยังไม่ได้ทำอีก 4 กิจกรรม คือ 1.สรุปบทเรียนการทำงานกลุ่มฯ 2. การสำรวจวัตถุดิบในหมู่บ้านที่สามารถนำมาทดแทนหรือสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 3. สรุปวิเคราะห์และวางแผนการบริหารจัดการกลุ่ม และ 4. ศึกษาดูงาน โดยทางทีมวิจัยเห็นว่ากิจกรรมที่น่าจะทำได้ตอนนี้ก็คือ สรุปบทเรียนและวิเคราะห์วางแผนการบริหารจัดการกลุ่ม ส่วนกิจกรรมดูงานและสำรวจอาจจะต้องรอให้น้ำลดลงก่อน ซึ่งคงจะต้องทำหนังสือขยายเวลาการดำเนินกิจกรรม

2) หัวหน้าโครงการเล่าให้ทีมวิจัยฟัง เกี่ยวกับประสบการณ์การไปขายของในโครงการ"เทศกาลของดีจังหวัดชายแดนภาคใต้" ที่จังหวัดเชียงใหม่ และที่เมืองทองธานี ซึ่งจัดโดยสอ.บต. ในช่วงระหว่างที่น้ำท่วมหมู่บ้าน โอกาสไปขายของ

หลักในการขายก็คือ

1. ลูกค้าส่วนใหญ่อยากได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเอาไปใช้งานได้ในปัจจุบัน
2. สามารถนำมาประดับตกแต่งได้
3. สินค้าที่เราทำอยู่ยังไม่ได้มาตรฐาน ยังไม่ประณีต เพราะฉะนั้นทางกลุ่มจะต้องกลับมาปรับปรุงและทำให้สินค้าของกลุ่มได้มาตรฐาน

สิ่งที่ลูกค้าต้องการ

1. ที่ใส่ทุเรียนกวน 1 กิโลและครึ่งกิโล
2. เสวียนหม้อเล็ก (ที่รองหม้อขนาดเล็ก)

3. กระบุงเล็ก (หรือเรียกว่า บาโก้เล็ก)
4. ชะลอมใส่ผลไม้
5. กระซอนสานจากไม้ไผ่ (หรือเรียกว่านาเปะซาแต)
6. กระดังที่มีรู

ซึ่งหัวหน้าโครงการมองว่า ทีมวิจัยน่าจะลองกลับมาทำในสิ่งที่ลูกค้าต้องการและ คนที่สามารถทำได้ 1. ตีเยาะ 2. แอเสาะ 3. รอหมายะ 4. ซียะ ถ้าหากทำได้ก็ทำให้กลุ่มมี Oder ในการสั่งซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นและทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

วันที่ 22 เมษายน 2554 เพื่อตั้งราคาลิขสิทธิ์จักษานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะที่ผ่านมาเราไม่มีมาตรฐานราคาสินค้าที่แน่นอน วันนี้เราจะมาช่วยกันราคาสินค้า และมาดูต้นทุน และกำไรที่เราจะได้ว่าเป็นอย่างไร โดยจะให้คุณสุกัญญา เจ้าหน้าที่สกว.และน้องนักศึกษา มอ. มาช่วยกันดูด้วย

ราคาลิขสิทธิ์จักษานของกลุ่ม

1. กระดัง มี 4 ขนาด

- ใหญ่สุด	20 นิ้ว	ราคา 150 บาท
- ขนาดกลาง	16 นิ้ว	ราคา 120 บาท
- ขนาด	12 นิ้ว	ราคา 60 บาท
- ขนาด	8 นิ้ว	ราคา 40 บาท

2. เสวียนหม้อ 4 ขนาด

- ใหญ่สุด	ราคา 70 บาท
- ขนาดกลาง	ราคา 45 บาท
- ขนาดเล็ก	ราคา 35 บาท
- ขนาดเล็กสุด	ราคา 25 บาท

3. กระบุงสารพัดประโยชน์

- ใหญ่สุด	ราคา 65 บาท
- ขนาดกลาง	ราคา 55 บาท
- ขนาดเล็ก	ราคา 45 บาท
- ขนาดเล็กสุด	ราคา 35 บาท

ภาพบรรยากาศการประชุมประจำเดือน

ประชุมสรุปงานและวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน

3. ประชุมสรุปบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ

จัดเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2554 เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดของการบริหารจัดการกลุ่มที่ผ่านมา ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย ทีมวิจัย และ พี่เลี้ยงสกว.จังหวัดปัตตานี ผลการประชุมมีรายละเอียดดังนี้

1) สรุปการทำงานในกลุ่มที่ผ่านมา

(1.1) ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม

- ดีใจ
- การทำงานได้ความรู้
- ได้ไปเที่ยว
- มีรายได้เพิ่มขึ้น

รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน เพื่อสร้างรายได้เสริมกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

- ได้ทำจักสานบางอย่างที่ไม่เป็นทำให้เป็น
- ได้สืบสานการทำกระดัง ลูกๆ ก็ทำได้
- ได้เป็นครูภูมิปัญญา
- นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุง
- ได้รู้จักสถานที่ใหม่ๆ เช่น โรงแรม CS บัตตานี หน่วยงาน ศอ.บต. ฯลฯ
- ได้รู้จักหน่วยงานใหม่ๆ เช่น สกว. ศวชต. ฯลฯ

(1.2) สิ่งดีๆ หรือที่เราพอใจ

- มีความรอบคอบ และ มีสติเพิ่มขึ้น
- มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น
- เป็นตัวอย่างที่ดี
- กล้าคิด กล้าแสดงออก
- สมาชิกให้ความไว้วางใจกัน
- ประทับใจสมาชิกคนในชุมชนซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ประทับใจคนอื่นมาศึกษามาถามข้อมูลจากเรา
- สมาชิกมีความสามัคคีร่วมมือกัน

(1.3) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

- ฝีมือต้องประณีตกว่านี้
- การตีหรือชนสินค้าให้แนะนำตามความเป็นจริงไม่ต้องเกรงใจ
- ซื่อสัตย์อย่าเกรงใจ

2) แนวทางการพัฒนากลุ่ม

- ต้องมีกติกาในกลุ่ม และสมาชิกต้องนำไปปฏิบัติตามกติกา
- สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์ กระตือรือร้น
- สมาชิกกลุ่มต้องกล้าแสดงออกให้มากกว่าเดิม อาจมีการฝึกการเป็นผู้นำฝึกการพูดฯ
- สมาชิกกลุ่มต้องมีความสามัคคีอย่าแตกแยกในเรื่องความคิด ช่วยกันคิด ตีชม และ

ร่วมกันทำ

- สมาชิกกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม
 - * สมาชิกกลุ่มต้องช่วยกันทำผลิตภัณฑ์
 - * สมาชิกกลุ่มต้องพัฒนาฝีมือ
 - * สมาชิกกลุ่มต้องทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้เต็มที่

* การเงินบัญชีของกลุ่มต้องมีการทำให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้

3) ผลที่ได้จากการถอดบทเรียนวันนี้

- ได้ความคิด
- ผี๊กการพูด การเขียน การพูดภาษาไทย
- สมาชิกผี๊กการเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก

4. ศึกษาข้อมูลศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน ในประเด็น ภูมิปัญญา รูปแบบผลิตภัณฑ์ ประโยชน์การใช้งานผลิตภัณฑ์จักสานในพื้นที่ วัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่นเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมา และ การบริหารจัดการกลุ่มจักสานปะกาลิมปูโระ

จัดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 ผู้ร่วมศึกษาข้อมูล ประกอบด้วย ทีมวิจัย และ ลูกหลานซึ่งเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนพัฒนาอิสลามศึกษา วิธีการ 1) แบ่งกลุ่มไปไปศึกษาและสำรวจวัสดุในพื้นที่ ตำบลบาราเฮาะว่ามีอะไร 2) วัสดุที่ได้มาเป็นตัวอย่างเพื่อศึกษาดูว่าสามารถใช้ทำอะไรได้บ้าง และ 3) นำวัสดุมาดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์ ข้อมูลที่ได้มีรายละเอียดดังนี้

ที่	วัสดุที่พบ	ผลิตภัณฑ์	หมายเหตุ
1	ต้นนมแมว	- ตะกร้า - กระถางแขวนต้นไม้ , ดอกไม้	ได้ลองทำตะกร้า
2	เตยบ้าน	- กระเป๋า - ตะกร้า - เสื่อ	
3	ลูกมะพร้าว	- กระถางใส่ต้นไม้ - ที่เขี่ยบุหรี่ - กระบวย - ทัพพี	
4	ลูกตาลโตนด	- ที่เกהל้ง (มือลิง) - ที่เขี่ยบุหรี่	
5	ต้นมะขาม	- ทำป้าย - พวงกุญแจ - เขียง	

5. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มในเรื่องการผลิต การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดและการจัดการกลุ่ม

หลังจากได้ข้อมูลจากการทบทวนการทำงานของกลุ่มที่ผ่านมาและได้ร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มในเรื่องการผลิต ทีมวิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการพัฒนากลุ่ม โดยเน้นเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ตามความสามารถและความถนัดของทีม และมีกติกากลุ่มเป็น เกณฑ์การทำงานร่วมกันในหมู่สมาชิกกลุ่ม และ จัดการเรื่องการเงินและการแบ่งปันผลกำไรให้ชัดเจน และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

6. พัฒนาศักยภาพกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ

(1) อบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและประณีต

ครั้งที่ 1 วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2554 ณ กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโระ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฝีมือการทำจักสานให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ 1.นางแอสาะ นาลี 2.นางรัตนา ดือระซอ 3.นางซียะ ดีแม 4.นางมะมะ๊ะ ยูนู 5.นางรอชายะ 6.นางกูเระ มะมิง 7.นางคอดีเยาะ กาเร็ง 8.นางดีเยาะ แลนูแร 9.นางเรนูมาศ อินบุญ

โดยวันแรกวิทยากร คือ คุณสมปอง อัดอินโหม่ง (พี่สมปอง) ได้พาสมาชิกไปสำรวจและดูต้นไผ่ พร้อมทั้งแนะนำว่า ไผ่ที่จะสามารถนำมาสานได้ดีต้องเป็นไผ่อ่อน วิธีการสังเกต ก็คือ

ไผ่	ลักษณะ
ไผ่อ่อน	มีสีเขียวและสีขาวปนคล้ายกับแป้ง จะไม่ค่อยมีใบ และหนาม
ไผ่ขนาดกลาง	มีสีเขียวเข้ม
ไผ่แก่	มีสีเขียวปนแดงน้ำตาล ใบไม้ไผ่จะเยอะและมีหนาม ไม่เหมาะกับการนำมาทำจักสานเพราะเนื้อจะเหนียวแข็งเวลานำมาเลา ต้องใช้เวลานาน

หลังจากที่พี่สมปองสอนวิธีการสังเกตต้นไผ่แล้วก็มาสอนวิธีการเลาไม้ไผ่ให้เป็นซี่เล็กๆ เพื่อง่ายต่อการสาน โดยจะให้ทางสมาชิกใช้มีดคัดเตอร์ เพราะที่ผ่านมามทางกลุ่มจะใช้มีดพริ้ว จะทำให้เหลาลำบากเพราะเวลาแบ่งซี่ไม้จะได้ซี่ไม้ที่ใหญ่พอนำมาเหลาก็จะเสียเวลาทำให้ได้ซี่ไม้ไผ่น้อยและเปลืองไม้ไผ่ด้วย แต่พอสมาชิกมาลองเหลากับมีดคัดเตอร์ทำให้ได้ซี่ไม้เยอะและเร็วกว่าใช้มีดพริ้ว หลังจากนั้นพี่สมปองได้แนะนำวิธีการต้ม ขั้นตอนแรก ต้มน้ำให้เดือด พอน้ำเดือดใส่ซี่ไม้ที่เลาแล้วลงไปประมาณ 3 นาที แล้วยกขึ้น (ถ้าหากว่าปล่อยให้นานกว่า 3 นาที จะทำให้ซี่ไม้แห้งกรอบ) หลังจากนั้นก็

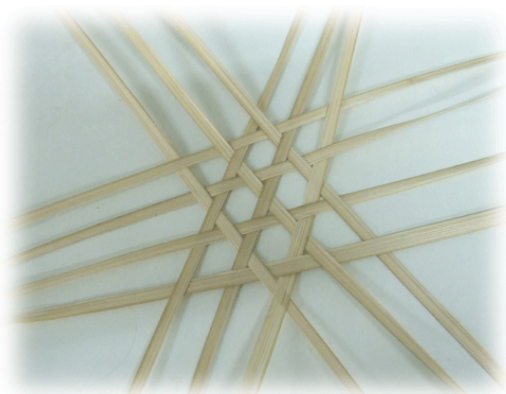
ล้างด้วยน้ำสะอาด แล้วนำไปตากแดดให้แห้ง ถ้าตากแดดไม่แห้งจะทำให้ขึ้นรา อีกอย่างหนึ่งอย่าให้ซีกไม้โดนน้ำฝน ถ้าหากโดนน้ำฝนจะทำให้ขึ้นรา เกล็ดลึบถ้าอยากให้ซีกไม้มีสีสันทานอาจจะใส่สีผสมอาหารตามสีที่เราต้องการลงไปก็ได้

ผลจากการฝึกอบรมทำให้ทีมวิจัย สามารถเหลาซีกไม้กับมีดคัดเตอร์ได้จากเมื่อก่อนเหลากับมีดพริ้ว และการย้อมสี คนที่สามารถเหลาซีกไม้กับมีดคัดเตอร์ และการย้อมสี มี 1.นางคอลลีเยาะ 2.นางยี่ชะ 3.นางแอสาะ 4.นางกูเริาะ 5.นางรอมายะ

ครั้งที่ 2 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2554 ณ กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโร๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีผู้เข้าร่วม 1.นางแอสาะ นาลี 2.นางรัตนา ดือระซอ 3.นางชียะ ดีแม 4.นางมะมะเาะ ยูนุ 5.นางรอมายะ 6.นางกูเริาะ มะมิง 7.นางคอลลีเยาะ กาเร็ง 8.นางตีเยาะ แลนูแระ 9.นางเรนูมาศ อินบุญ

คุณสมปองมาสอนวิธีการทำลายชะลอม , ลายขิง , ลายพิกุล อุปกรณ์ มี 1.มีดคัดเตอร์ 2.ซีกไม้ไผ่ โดยให้สมาชิกเลือกว่าใครอยากจะทำลายอะไร หลังจากนั้นคุณสมปองก็เริ่มสอนทีละกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ลายชะลอมคนที่สามารถทำได้ มี 1. รอหมายะ 2. ยี่ชะ 3. กูเราะะ 4. แอเสาะ ซึ่งคนหนึ่งสามารถทำได้ 3-5 ใบต่อวัน

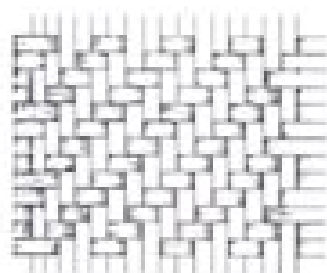
กลุ่มที่ 2 ลายชิง คนที่สามารถทำได้ คือ รอหมายะ คนอื่นทำไม่ค่อยได้เนื่องจากว่าเป็นลายที่ยาก

กลุ่มที่ 3 ลายพิกุลสอดกับย่านลิเภา คนที่ทำได้มี คอลีเยาะ กับ ดีเยาะ คนอื่นทำไม่ค่อยได้เนื่องจากว่าเป็นลายที่ยากมากสำหรับนักวิจัยกลุ่มจักสานปะกาลิมปูโร๊ะ กว่าที่จะทำได้อันหนึ่งต้องใช้เวลา 2- 3 วัน

ครั้งที่ 3 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554 ณ กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโร๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีผู้เข้าร่วม คือ 1.นางแอเสาะ นาลี 2.นางรัตนา ดือระซอ 3.นางชียะ ดีแม 4.นางแมะเมาะ ยูนุ 5.นางรอหมายะ 6.นางกูเราะะ มะมิง 7.นางคอลีเยาะ กาเร็ง 8.นางดีเยาะ แลนูแร 9.นางเรนูมาศ อินนูญ

ครั้งนี้ พี่สมปองมาสอนวิธีการทำลายสอง ลายสาม และทำกุ่ม โดยให้สมาชิกแต่ละคนแบ่งกลุ่ม เลือกว่าอยากจะทำลายไหน

กลุ่มที่ 1 ทำลายสอง ใช้สานกระซอน กระสอบ ฝาบ้านไม้ไผ่ ลายสอง เป็นลายที่ประสมกับลายขัด ลายสามประดิษฐ์ แล้วประดิษฐ์เป็นลาย ที่มีชื่อว่า ลายลูกแก้ว ลายดีคว่า ลายดีหงาย ดาวล้อมเดือน ดาวกระจาย เป็นต้น

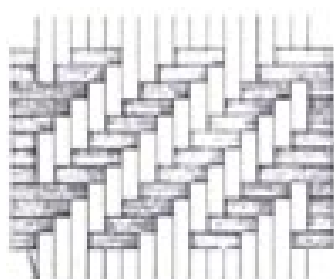
การสานเส้นที่ ๑ เริ่มจากตอก ๘ เส้นเป็นเส้นตั้ง ข้ามไป ๑ เส้น สาน

ยกตอก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยกตอก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๒ ข้าม ๒ เส้น ยก ๑๒ เส้นข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๑ เส้น

สานเส้นที่ ๓ ยก ๑ เส้นข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๔ ยก ๒ เส้น ข้าม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ข้าม ๑ เส้น ยก ๑ เส้นสานเรื่อยไป โดยเพิ่มทั้งเส้นตั้ง และเส้นนอน

กลุ่มที่ 2 ลายสาม เป็นลายที่ดัดแปลงเพิ่มเติมจากลายสอง

นิยมสานกระสอบ เสื่อ กระบุง และฝาบ้าน การสานใช้ตอก ๙ เส้น เป็นเส้นตั้ง

เส้นที่ ๑ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๓

เส้นที่ ๒ ยก ๑ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๒

เส้นที่ ๓ ยก ๒ ข้าม ๓ ยก ๓ ข้าม ๑

เส้นที่ ๔ ยก ๓ ข้าม ๓ ยก ๓

เส้นที่ ๕ ข้าม ๑ ยก ๓ ข้าม ๓ ยก ๒

เส้นที่ ๖ ข้าม ๓ ยก ๒ ข้าม ๓ ยก ๑

กลุ่มที่ 3 ทำกุ่ม

(2) ศึกษาดูงานการจักสานและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555 ผลการดำเนินงาน ทีมวิจัยได้ไปศึกษาดูงานที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลายตรอกร่วมใจ ซึ่งเป็นกลุ่มนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่ามาสร้างมูลค่า ซึ่งเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกกลุ่มและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในท้องถิ่นและองค์กรภายนอก ได้แก่ องค์การภาคราชการ องค์การภาคเอกชน องค์การภาคประชาชน ปัจจุบันมีนางสาวคล่อง ชุ่นเซ่ง เป็นประธานกลุ่ม จากการศึกษาดูงานครั้งนี้ ทำให้ทีมวิจัยได้รับฟังประสบการณ์เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มในการเรื่องการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาดกระจูด รวมทั้งได้ฝึกทักษะการจักสานลวดลายใหม่ ๆ ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มได้เป็นอย่างดี

ที่ทำการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลาย
ตรอกร่วมใจ

ฝึกทักษะการสานลวดลายใหม่ ๆ

7. พัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีความสวยงาม หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม

หลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมฯ และไปศึกษาดูงานการทำจักสาน ทีมวิจัยมีทักษะการจักสานในให้มีความสวยงามประณีตมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีความสวยงาม หลากหลาย และเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม โดยได้มีการทำผลิตภัณฑ์กันทุกวันศุกร์ โดยได้ปรับปรุงในเรื่องการเลา สีตอกให้บาง การต้มไม้ให้ไม้ไม่ขึ้นรา การผสมสีเพื่อให้มีสีสันสวยงามที่เป็นต้องการของลูกค้า และ การทำผลิตภัณฑ์ชิ้นเล็กเพื่อให้ลูกค้าสามารถซื้อไปฝากของที่ระลึกและใช้ในสำนักงาน

ฝึกทำผลิตภัณฑ์ร่วมกันทุกวันศุกร์
แลกเปลี่ยนเทคนิคฝีมือ รวมทั้งกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ร่วมกัน

ผลิตภัณฑ์ก่อนทำโครงการวิจัย

ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการพัฒนาทักษะ ฝึกฝนจนได้ผลิตภัณฑ์ที่สวยงามและประณีตมากขึ้น
เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

8 ทดลองนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขายตามงานที่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น งานธงฟ้าราคาประหยัด งานประจำปี งานวัฒนธรรม มอ.ปัตตานี งานประชุมต่าง ๆ ฯลฯ พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภค ที่เข้ามาเลือกชมและซื้อสินค้า เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

9. จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัย

เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2555 ผลการจัดเวที ทีมวิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยให้ผู้เข้าร่วมประชุม รับทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้จากการทำโครงการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทีมวิจัยมีความภาคภูมิใจดังนี้

1. ทีมวิจัยมีความกล้าแสดงออก ได้รับเชิญให้เป็นคณะกรรมการพิจารณากลับกรองโครงการทุนอาชีพของสวชต. จำนวน 2 คน และ ได้รับการเชิญเป็นคณะกรรมการเยียวยาของสอ.บต.จำนวน 1 คน

2. ทีมวิจัยมีความรู้และทักษะการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพิ่มมากขึ้น

3. ได้รับการต่อยอดความรู้เรื่องอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น อบรวมการตัดเย็บเสื้อผ้าจากกศน. การเย็บกระเป๋าคาดอก การทำสมุดทำมือ และงบประมาณสนับสนุนอาชีพจาก EU ฯลฯ

4. ผลิตภัณฑ์จักสานของกลุ่มมีความประณีต มีเอกลักษณ์ ได้รับการแนะนำให้นำผลิตภัณฑ์ไปลงทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

5. เป็นแหล่งศึกษาดูงานเรื่องการทำจักสานแก่เด็กนักเรียน นักศึกษา และ ประชาชนทั่วไป

หลังจากที่มิจัยนำเสนอเสร็จ ทางผอ.โรงเรียนบ้านปะกาลิมปูโร๊ะ ได้ต่อยอดผลงานโดยการให้ตัวแทนทีมวิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการสอนจักสานให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน

ตัวแทนองค์กรกาชาดสากลเข้าร่วมรับฟัง

ลูกหลานทีมวิจัยต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมด้วยบทเพลงนาซีด คนเข้าร่วมประชุมมีทุกเพศ วัย

ตัวแทนทีมวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย

ตัวแทนอุตสาหกรรมจังหวัด และ ตัวแทนกาชาดสากลให้ข้อเสนอแนะ

ปิดการประชุมด้วยดิเกฮูลู ลูกหลานทีมวิจัย

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

กลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมาปูโระ จัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนสิงหาคม 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ฟื้นฟูภูมิปัญญาการทำจักสาน 2. สร้างรายได้เสริม และ 3.สร้างความสามัคคีในกลุ่มสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิก กลุ่มทั้งหมด 23 คน มาจากตัวแทนสตรีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบอำเภอเมืองปัตตานี และกลุ่มแม่บ้านบ้านปะกาลิมาปู การดำเนินงานกลุ่มที่ผ่านมาพบว่าสามารถฟื้นฟูภูมิปัญญาการทำจักสานสู่สมาชิกกลุ่ม ขยายสู่เด็กนักเรียนระดับชั้นประถมของโรงเรียนบ้านปะกาลิมาปูโระที่เข้ามาเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำผลิตภัณฑ์จักสานสมาชิกกลุ่มมีสามัคคีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น เห็นได้จากความร่วมมือในการทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนมีความเข้าใจและเห็นใจสตรีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบเพิ่มมากขึ้นจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งสามารถช่วยเยียวยาจิตใจสตรีผู้ได้รับผลกระทบฯได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของกลุ่มยังไม่สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกกลุ่มได้เนื่องจาก 2 สาเหตุสำคัญ คือ 1.สมาชิกกลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีรูปแบบ ที่หลากหลายเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเคยชินกับการทำผลิตภัณฑ์จักสานรูปแบบเดิม ๆ ที่เน้นประโยชน์การใช้งานในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีขนาดใหญ่ มีความทนทาน แต่ไม่สวยงามประณีตและหลากหลายรูปแบบการใช้งานตามความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน และ 2. สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ต่างมอบหมายให้ประธานกลุ่มคือคุณรัตนา ดือระซอ เป็นคนดำเนินการทั้งหมด ตั้งแต่การประสานงบประมาณ จัดหาวิทยากร กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มทำผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง หาตลาดจำหน่ายสินค้า ทำบัญชี และดูแลเรื่องการเงินของกลุ่ม เพราะสมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจและยอมรับในความสามารถของประธานกลุ่ม และ คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีความรู้ความสามารถ เลยทำให้ไม่กล้าคิดและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม จากสภาพปัญหาดังกล่าว สมาชิกกลุ่มจึงได้มีการประชุมจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาทักษะ ยกระดับผลิตภัณฑ์ จักสานให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ขายได้ราคา สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริม รวมทั้งฝึกทักษะการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงได้ โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้คือ “แนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ควรเป็น

อย่างไร” โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ และ การตลาด 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อ สร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมปูโร และ 3) เพื่อเสริมศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม จักสานบ้านปะกาลิมปูโร

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน มีทั้งหมด 9 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ประชุมชี้แจงโครงการเพื่อนำเสนอและประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ 2) ประชุมทีมงานประจำเดือนเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน 3) ประชุมสรุปทบทวนการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโร 4) ศึกษาข้อมูลศักยภาพเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน ในประเด็นความรู้ ภูมิปัญญา รูปแบบผลิตภัณฑ์ ประโยชน์การใช้งานผลิตภัณฑ์จักสานในพื้นที่ วัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่นเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมา และการบริหารจัดการกลุ่มจักสานปะกาลิมปูโร 5) สรุปวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มในเรื่องการผลิต การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาดและการจัดการกลุ่ม 6) พัฒนาศักยภาพกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโร 7) พัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานให้มีความสวยงาม หลากหลาย และมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม 8) ทดลองนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขายตามงานที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด เช่น งานธงฟ้าราคาประหยัดงานประจำปี งานประชุมต่าง ๆ ฯลฯ พร้อมกับสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภค ที่เข้ามาเลือกชมและซื้อสินค้าเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และ 9) จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัย

จากกรอบความคิดและขั้นตอนการดำเนินการทั้ง 9 ขั้นตอนดังกล่าวไปแล้วนั้น สามารถอธิบาย ผลตามกรอบความคิดได้ดังนี้

4.1 การบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาลิมปูโร

4.1.1 ด้านการผลิต

- ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสมาชิกทุกคนต้องช่วยกันทำ โดยมาทำร่วมกันทุกวันศุกร์ เพราะเป็นงานของทุกคน ช่วยกันสอนและแลกเปลี่ยน ช่วยกันติ ช่วยกันชมเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยให้สมาชิกกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ตามความชอบและความถนัดของแต่ละคน ส่วนสมาชิกที่จักสานไม่สวยก็ทำหน้าที่ในการสนับสนุน เช่น หาวัตถุดิบ เหล่าไม้ไผ่ และ ช่วยตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนส่งขาย

4.1.2 ด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยวิธีการเชิญวิทยากรผู้มีประสบการณ์การทำงานจักสาน มาสอนให้สมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน ตั้งแต่วิธีการเลือกต้นไม้ที่เหมาะสม วิธีการเหลาไม้ไผ่ให้เล็กลง การ

ต้มและตากเพื่อป้องกันไม่ให้ขึ้นรา การย้อมสีเพิ่มความสวยงาม และการสานลวดลายใหม่ ๆ ได้แก่ ลายชะลอม ลายชิง ลายพิกุล ลายสอง ลายสาม และ ทำตัวกึ่ง และการไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การบริหารจัดการการผลิตและการตลาดงานจักสาน หลังจากนั้นก็นำความรู้ที่ได้มาฝึกฝน ทำให้เกิดความชำนาญ ลองผิดลองถูก จนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีความสวยงาม ประณีต และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น

4.1.3 ด้านการตลาด

เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องความมั่นคง กลุ่มก็เกิดจากการรวมกันของหญิงหม้ายที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง ดังนั้นทางกลุ่มจึงมีโอกาสไปร่วมขายของในโครงการ”เทศกาลของดีจังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งเป็นโครงการของศอ.บต. ทำให้ได้มีโอกาสนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปขายทั่วประเทศ รวมทั้งประเทศมาเลเซีย ซึ่งจากการร่วมในครั้งนั้นทางกลุ่มสามารถสรุปแนวทางในการปรับปรุงเพื่อตอบสนองตลาดได้ดังนี้

หลักในการขายก็คือ

1. ลูกค้าส่วนใหญ่อยากได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเอาไว้มือใช้งานได้ในปัจจุบัน
2. สามารถนำมาประดับตกแต่งได้
3. สินค้าที่ของกลุ่ม ได้รับคำแนะนำว่ายังไม่ได้มาตรฐาน ยังไม่ประณีต เพราะฉะนั้น

ทางกลุ่มจะต้องกลับมาปรับปรุงและทำให้สินค้าของกลุ่มได้มาตรฐาน

สิ่งที่ลูกค้าต้องการ

1. ที่ใส่ทุเรียนกวน 1 กิโลและครึ่งกิโล
2. เสวียนหม้อเล็ก (ที่รองหม้อขนาดเล็ก)
3. กระบุงเล็ก (หรือเรียกว่า บาโก้เล็ก)
4. ชะลอมใส่ผลไม้
5. กระซอนสานจากไม้ไผ่ (หรือเรียกว่านาปะชาแต)
6. กระดังที่มีรู

การกำหนดราคาสินค้า

การตั้งราคาผลิตภัณฑ์จักสานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะที่ผ่านมาไม่มีมาตรฐาน ราคาสินค้าที่แน่นอน การกำหนดราคาโดยดูจากต้นทุน และกำไร

ราคาผลิตภัณฑ์จักสานของกลุ่มมีดังนี้

1. กระด้ง มี 4 ขนาด

- ใหญ่สุด	20 นิ้ว	ราคา 150 บาท
- ขนาดกลาง	16 นิ้ว	ราคา 120 บาท
- ขนาด	12 นิ้ว	ราคา 60 บาท
- ขนาด	8 นิ้ว	ราคา 40 บาท

2. เสวียนหม้อ 4 ขนาด

- ใหญ่สุด	ราคา 70 บาท
- ขนาดกลาง	ราคา 45 บาท
- ขนาดเล็ก	ราคา 35 บาท
- ขนาดเล็กสุด	ราคา 25 บาท

3. กระบุงสารพัดประโยชน์

- ใหญ่สุด	ราคา 65 บาท
- ขนาดกลาง	ราคา 55 บาท
- ขนาดเล็ก	ราคา 45 บาท
- ขนาดเล็กสุด	ราคา 35 บาท

4.1.4 ด้านการจัดการ

นอกจากการกำหนดบทบาทซึ่งมีโครงสร้างรองรับ คือมีประธาน รองประธาน เลขานุการของกลุ่ม ประชาสัมพันธ์ และการตลาด เป็นต้น ทางกลุ่มยังมีการกำหนดบทบาทหน้าที่โดยดูจากการทำงานในแต่ละครั้ง เช่น ในประชุมชี้แจงโครงการ ก็จะมีการประชุมการเพื่อแบ่งบทบาทว่าใครจะเป็นคนต้อนรับ ใครจะเป็นฝ่ายทะเบียน และฝ่ายบริการให้กับผู้เข้าร่วม เป็นต้น

นอกจากเรื่องการกำหนดบทบาทหน้าที่แล้วกลุ่มยังมีการวางกติกาของกลุ่มร่วมกันคือ

- สละเวลาร่วมงานกันโดยเฉพาะวันศุกร์
- หากสงสัยให้ถามกันในที่ประชุมเลย (อย่าพูดลับหลัง)
- ร่วมมือ สามัคคีกัน
- ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

การประชุม วางแผน การแบ่งปันผลกำไร

การประชุมทีมงานประจำเดือน ทีมวิจัยมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง สถานที่นัดพบประจำคือ ที่ทำการกลุ่มฯ หากน้ำท่วม ก็ย้ายมาประชุมที่บ้านประธานกลุ่มหรือสมาชิกกลุ่มเป็นครั้งคราว ตามความเหมาะสม การประชุมเดือนจะมีการมาสรุปการทำกิจกรรม และ วางแผนการทำกิจกรรมครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

4.2 แนวทางในการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน

จากการศึกษาชุมชนพบว่า มีภูมิปัญญาที่สำคัญคือทำเครื่องจักสาน ช่างทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ เช่น กระดัง ตะกร้า ตะแกรง ฯลฯ 1 ราย ที่หมู่ที่ 8 ตำบลบาราเฮาะ นอกจากนี้จะเป็นผู้ผลิตแล้วยังเป็นผู้ฝึกสอนเยาวชนในพื้นที่ให้รู้จักการผลิตด้วย

การพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเริ่มจากการศึกษาข้อมูลศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพการทำจักสานที่ยั่งยืน จัดเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 ผู้ร่วมศึกษาข้อมูล ประกอบด้วย ทีมวิจัย และ ลูกหลานซึ่งเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนพัฒนาอิสลามศึกษา วิธีการ 1) แบ่งกลุ่มไปไปศึกษาและสำรวจวัสดุในพื้นที่ ตำบลบาราเฮาะว่ามีอะไร 2) วัสดุที่ได้มาเป็นตัวอย่างเพื่อศึกษาดูว่าสามารถใช้ทำอะไรได้บ้าง และ 3) นำวัสดุมาดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์ ข้อมูลที่ได้มีรายละเอียดดังนี้

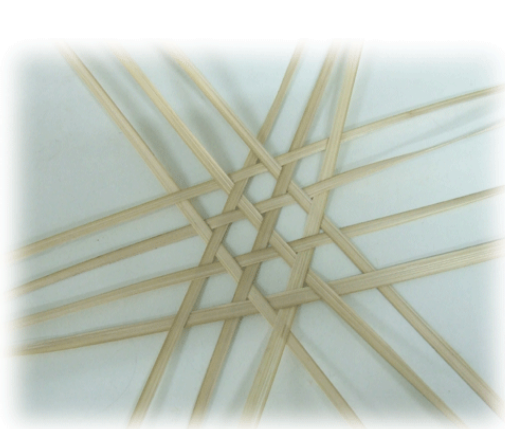
ที่	วัสดุที่พบ	ผลิตภัณฑ์	หมายเหตุ
1	ต้นนมแมว	- ตะกร้า - กระถางแขวนต้นไม้ , ดอกไม้	ได้ลองทำตะกร้า
2	เตยบ้าน	- กระเป๋า - ตะกร้า - เสื่อ	
3	ลูกมะพร้าว	- กระถางใส่ต้นไม้ - ที่เขี่ยบุหรี่ - กระบวย , - ทัพพี	
4	ลูกตาลโตนด	- ที่เกาหลัง (มือลิง) - ที่เขี่ยบุหรี่	
5	ต้นมะขาม	- ทำป้าย - พวงกุญแจ - เขียง	

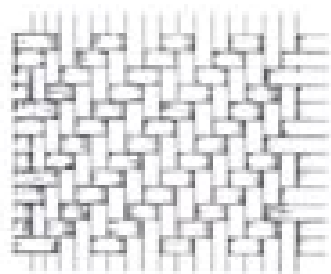
การอบรมเพิ่มทักษะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและประณีต วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฝีมือการทำจักสานให้กับสมาชิกในกลุ่ม วิทยากร คือ คุณสมปอง อัดอินโหม่ง ได้พาสมาชิกไปสำรวจและดูต้นไผ่ พร้อมทั้งแนะนำว่า ไผ่ที่จะสามารถนำมาสานได้ดีต้องเป็นไผ่อ่อน วิธีการสังเกต ก็คือ

ไผ่	ลักษณะ
ไผ่อ่อน	มีสีเขียวและสีเขียวปนคล้ายกับแป้ง จะไม่ค่อยมีใบ และหนาม
ไผ่ขนาดกลาง	มีสีเขียวเข้ม
ไผ่แก่	มีสีเขียวปนแดงน้ำตาล ใบไม้ไผ่จะเยอะและมีหนาม ไม่เหมาะกับการนำมาทำจักสานเพราะเนื้อจะเหนียวแข็งเวลานำมาเลา ต้องใช้เวลานาน

วิธีการเลาไม้ไผ่ให้เป็นซี่เล็กๆ เพื่อง่ายต่อการสาน โดยจะให้ทางสมาชิกใช้มีดคัดเตอร์ เพราะที่ผ่านมาจากกลุ่มจะใช้มีดพร้า จะทำให้เหลาลำบากเพราะเวลาแบ่งซี่ไม้จะได้ซี่ไม้ที่ใหญ่พอนำมาเลาก็จะเสียเวลาทำให้ได้ซี่ไม้ไผ่น้อยและเปลืองไม้ไผ่ด้วย แต่พอสมาชิกมาลองเหลากับมีดคัดเตอร์ทำให้ได้ซี่ไม้ไผ่เยอะและเร็วกว่าใช้มีดพร้า

นอกจากนี้ยังมีการฝึกการทำลายชะลอม , ลายขิง ,ลายพิกุล

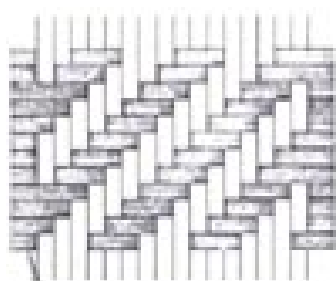
1 ลายสอง ใช้สานกระซอน กระสอบ ฝาบ้านไม้ไผ่ ลายสองเป็นลายที่ประสมกับลายขัด ลายสามประดิษฐ์ แล้วประดิษฐ์เป็นลายที่มีชื่อว่า ลายลูกแก้ว ลายดีคว่ำ ลายดีหงาย ดาวล้อมเดือน ดาวกระจาย เป็นต้น

การสานเส้นที่ ๑ เริ่มจากตอก ๘ เส้นเป็นเส้นตั้ง ซ้ำไป ๑ เส้น สานยกตอก ๒ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น ยกตอก ๒ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๒ ซ้ำม ๒ เส้น ยก ๑๒ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ซ้ำม ๑ เส้น

สานเส้นที่ ๓ ยก ๑ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น

สานเส้นที่ ๔ ยก ๒ เส้น ซ้ำม ๒ เส้น ยก ๒ เส้น ซ้ำม ๑ เส้น ยก ๑ เส้น สานเรื่อยไป โดยเพิ่มทั้งเส้นตั้งและเส้นนอน

2 ลายสาม เป็นลายที่ดัดแปลงเพิ่มเติมจากลายสอง

นิยมสานกระสอบ เสื่อ กระบุง และฝาบ้าน การสานใช้ตอก ๙ เส้นเป็นเส้นตั้ง

เส้นที่ ๑ ซ้ำม ๓ ยก ๓ ซ้ำม ๓

เส้นที่ ๒ ยก ๑ ซ้ำม ๓ ยก ๓ ซ้ำม ๒

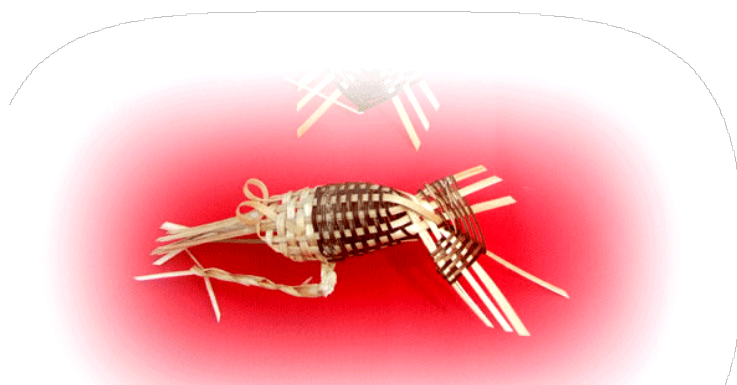
เส้นที่ ๓ ยก ๒ ซ้ำม ๓ ยก ๓ ซ้ำม ๑

เส้นที่ ๔ ยก ๓ ซ้ำม ๓ ยก ๓

เส้นที่ ๕ ซ้ำม ๑ ยก ๓ ซ้ำม ๓ ยก ๒

เส้นที่ ๖ ซ้ำม ๓ ยก ๒ ซ้ำม ๓ ยก ๑

ทำกุ้ง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาติมาปูโร ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งไม่เป็นเพียงการยอมรับเท่านั้น แต่ทำให้เกิดความร่วมมือ เชื่อมโยง ไม่แยกส่วน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีการเรียนรู้ ประเด็นของการมีส่วนร่วมต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทุกขั้นตอน ขั้นตอนการมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ร่วมให้ข้อมูล ร่วมรับทราบข้อมูล แล้วร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เลือกหรือไม่เลือกที่จะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลของการพัฒนา การมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนจึงเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผ่านเวทีการชี้แจงโครงการ และเวทีประชุมประจำเดือน

การดำเนินการของกลุ่มแม่บ้านปะกาติมาปูโร ก่อให้เกิดผลดังนี้

1. ได้องค์ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด กลุ่มจักสานบ้านปะกาติมาปูโร มีทักษะและประสบการณ์ในเรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสาน การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ และ การตลาด. เกิดแหล่งเรียนรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จักสานให้กับนักเรียน นักศึกษาและกลุ่มคนสนใจ ได้สืบสานการทำจักสาน สมาชิกในกลุ่มมีการฝึกให้ลูกทำจักสาน
2. ได้องค์ความรู้เรื่องแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาติมาปูโร จากการดำเนินการที่ผ่านมาสมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมจากการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสาน
3. ได้องค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการของกลุ่มจักสานบ้านปะกาติมาปูโร การบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านปะกาติมาปูโรเกิดการพัฒนาและมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น
 - มีกติกาในกลุ่ม และสมาชิกต้องนำไปปฏิบัติจริงตามกติกา
 - สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์ กระตือรือร้น
 - มีการฝึกทักษะในเรื่อง ในเรื่องการเป็นผู้นำฝึกการพูดฯ
 - สมาชิกกลุ่มต้องมีความสามัคคี ช่วยกันคิด ตีชม และร่วมกันทำ
 - สมาชิกกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันทำผลิตภัณฑ์
 - สมาชิกกลุ่มต้องพัฒนาฝีมือ
 - สมาชิกกลุ่มต้องทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้เต็มที่

- การเงินบัญชีของกลุ่มต้องมีการทำให้เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้
- การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ศ.อบต. สกว. ศวชต. เป็นต้น

การพัฒนาอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อสร้างรายได้เสริมของกลุ่มแม่บ้านปะกาลิมาปูโระ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นการเปิดพื้นที่ ให้สตรีมุสลิม ซึ่งมีบทบาทหลักในเรื่อง การดูแลครอบครัว และลูก แต่เนื่องจากปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องความมั่นคง จึงเป็นโอกาส ให้มีการรวมกลุ่มของสตรี บ้านปะกาลิมาปูโระ มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง ทั้งในเรื่อง การพูด การเขียน การนำเสนอ มีความรอบคอบ มีความเป็นผู้นำมากขึ้น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีสติเพิ่มขึ้นมีโอกาเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการวิจัยทั้งในเรื่องการเก็บข้อมูล การคิด วิเคราะห์ และ ร่วมกันในการแก้พัฒนาพัฒนากลุ่ม จนกระทั่งสามารถสร้างการยอมรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ พัฒนาของชุมชน มีโอกาสในการร่วมกิจกรรมอื่นๆของหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งสามารถตอบสนองในเรื่องรายได้ และความภาคภูมิใจในฐานะครุภูมิปัญญา ที่พยายามสืบสาน สืบทอดภูมิปัญญาในฐานะเป็น แหล่งเรียนรู้ของชุมชน